49ᴿᴰ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 2122   Կ. ՊՈԼԻՍ   ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 14 –27 ՄԱՅԻՍ 1908   14 ՄԱՅԻՍ 1324   27 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1326

Journal Armenien
MANZOUMÉ I EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Փ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճատտէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
صاحب امتیازی : (اوحانس فرید)
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ٣٨

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 գրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցման համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ   ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ   10 ՓԱՐԱ

ԲՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄԱՑ

Անցեալ կիրակի Թագսիմի պարտէզն էի, բարեկամի մը հետ. ո՛րչափ մեծ եղաւ անակնկալնիս երբ պտտողներու խումբին մէջ նշմարեցինք Մ. Ծօնարօն, համբաւաւոր նկարիչը, որ հոն եկած էր բնութիւնը վայելելու, ծածկուած գեղեցկութիւն մըն ալ տեսնելու, կամ արդէն տեսնուած գեղեցկութիւն մը իր մանրամասնութիւններուն մէջ վայելելու։ Տեսանք զինք բաւական երկար ատեն պարտէզին բազրիքին կրթնած Պոսֆորի առջեւ. իր ակնարկը անշուշտ մեր ակնարկը չէր, ան ի՛նչ մտերմասացութիւններ ունէր բնութեան հետ, ինչ որ ինք կը տեսնար, ինչ որ ինք կը գուշակէր, ծածկուած էր ուրիշ աչքերէ։

Զգիտի ուզէինք խանգարել այդ գլուխ գլխին, և երբ պարտէզին շրջանը ընելու վրայ էինք հանդիպեցանք իրեն, այս անգամ ի՛նք ճանչցաւ մեզ, խօսեցաւ Լոյսի բացառիկ թիւին վրայ, և խոստացաւ յաջորդ տարի աւելի խնամքով և ընտրանքով իր նկարները տալու։ Բարեկամս որ կը փափաքէր իր նկարչական փորձերը Վարպետին քննութեան ենթարկելու, արտօնութիւն խնդրեց օգտուիլ իր ազնուութենէն։ Մ. Ծօնարօ, հաճոյակատարութեամբ, հրաւիրեց ամէն ատեն իրեն երթալ, ամէն անգամ որ ո և է նկար մը կամ փորձ մը գծած ըլլայ։

—Սակայն, բնաւ ընդօրինակութիւն մի՛ ընէք, ըսաւ. չարժեր ընդօրինակութիւնով զբաղիլ. եթէ այնպէս սկսած էք, շատ դժուար է ճշմարիտ նկարիչ դառնալ. պարզ արհեստաւոր մը միայն կրնան ըլլալ անոնք որ ընդօրինակութիւնով կը զբաղին, պէտք է Բնութեան դիմաց կենալ սորվիլ։ Ասոր մէջն է նկարչութիւնը, հո՛ն է արուեստը, ճշմարիտ արուեստը, անկախ և հոյակապ։ Աշակերտ մը ունիմ, չարունակեց, որ բաւական յաջող ընդօրինակութիւններ կ'ընէ և որ բացարձակապէս անկարող է ուղղահայեաց գիծ մը քաշելու։ Ո՛ և է օրինակ որ քիչ մը ընդունակութիւն ունի կրնայ լաւ ընդօրինակութիւններ ընել։ Եթէ անոր մէջ սահմանափակուիք, կորսուած էք արուեստին համար։

Որքան տաղանդաւոր նկարիչներ պիտի ունենայինք այսօր, եթէ իրենց թարմ տարիքէն իսկ տղոց չստիպէինք ստրկաբար ընդօրինակել բան մը զոր չեն հասկնար. այդ վարժութիւնները զոր անհրաժեշտօրէն կը սկսինք ամենաթարմ տարիքէն, պատճառ կ'ըլլան որ բնածին տաղանդներ կորսուին այս արուեստին ստրկութեան մէջ։ Մեր բոլոր դպրոցներուն մէջ, մանկապարտէզէն սկսելով մինչեւ երկրորդական վարժարանին վերջին դասարանը մաէք, միայն կայ ընդօրինակութիւն մըն է ամէնուն առջեւն ալ։ Ինքնատիպ անհատականութիւնները սպանելու, ճզմել և համակերպած միտքեր պատրաստելու մեր փութկոտութեան մէջ չէ՞ որ նմանապէս կը ստիպենք տղան հաւասարապէս հետեւելու ուսման բոլոր ճիւղերուն, առանց նկատի առնելու անոր տրամադրութիւնները, նախասիրութիւնները։

Արուեստը ամէն բանէ առաջ իբր գլխաւոր պայման ունի անկախութիւնը որ իր գոյութեան խաւումնքն է միանգամայն։ Եթէ այդ անկախութիւնը վերցնենք արուեստին մէջէն, պիտի վերցնենք նաեւ ինքնատպութիւնը և պարզապէս արհեստի վերածած պիտի ըլլանք զայն։ Մանուկը առաջին օրերէն կը փափաքի մատիտով կամ քարեգրիչով բաներ մը գծել. ազատ ձգեցէք զայն, քաջալերեցէք զայն, իր տեսած կերպով նկարելու, իր տեսած կերպով պատկերացնելու. մի՛ պահանջէք որ ան տեսնայ չափահասի մը պէս, անոր տեսնելու, դիտելու կարողութիւնն ալ յառաջատուական է, և բնա՛ւ միանգամ ընդ միշտ զարգացած։ Համեմատաբար իր զարգացումին հետ, իր տեսնալու կարողութիւնները փոխուելով իր արտայայտելու կերպն ալ պիտի փոխէ։ Մեծագոյն նկարիչներուն սկզբնաւորութիւնը տարբեր կերպով չէ եղած։ Ախոռներուն վրայ ածուխով եգրուած դէմքեր, կենդանիներ անհամեստ ո՛չնչութիւններ կանխապատճառ հսկայ գլուխ-գործոցներու։

Ցանդգնութիւն մը չպիտի ըլլայ, եթէ ըսեմ թէ պէտք է մանկապարտէզի տղոց ձեռքը ներկեր ալ տալ, մանաւանդ ներկեր։ Զանոնք բնութեան դիմաց դնելու է և ոչ թէ ո և է պատկերի մը առջեւ, որ բնութիւնը չէ և որ որքան յաջող կերպով ալ պատկերացուցած ըլլայ բնութիւնը, դարձեալ անհասկնալի պիտի մնայ։

Առաջին քայլերուն հետ մէկտեղ առաջին զգացողութիւնները ուղղել. այս չէ՞ ուսուցիչին կամ մանկապարտիզպանուհիին դերը։

Մանկապարտէզէն ետք, նախակրթարանին մէջ ալ տղան միմիայն բնութիւնը ընդօրինակելու է։ Ան միմիայն բնութեան դիմաց կենալ սորվելէ վերջ է որ ինչպէս կ'ըսէր յարգելի Վարպետը, ընդօրինակութեան պէտք է սկսիլ, որ հարկեցուցիչ անհրաժեշտութենէ ալ զուրկ է սակայն։

Միայն մեր մէջ չէ միայն այս սխալ ըմբռնումը. գիտեմ ամբողջ Եւրոպա այդ ըմբռնումը ունեցած է, և սակայն բաւական տարիներէ ի վեր ընդհանուր ձգտում մը կայ. ձգտում մը որ բարեբաղդաբար մեծ ծաւալ գտած է, «վեր ի վայր շրջելու ուսուցողական հնամենի այս մոլորութիւնները» մանաւանդ գեղարուեստական բաժնին մէջ որ, գեղարուեստապէս հոգեկան է,

Ընդվզեցնող բան մը չի կա՞յ այն ժամանակացոյցներուն դէմ, որոնք կ'ստիպեն որ մանուկը անպատճառ որոշուած պահուն նկարչութեամբ զբաղի։ Ժամանակացոյցները՝ որոնք բնաւ գոյութիւն ունենալու չէին ո և է վարժարանի մէջ անմիտ են մանկապարտէզներու և տարրական կարգերու մէջ։ Բարատօքս մը չկայ այս խօսքին մէջ, եթէ իւրաքանչիւր մանկապարտիզպանուհի երեսուն մանուկ ունենայ իսկ իր տրամադրութեան տակ, դարձեալ առանց ժամանակացոյցի դիմելու կրնայ վարել իր դասարանը։

Նկարչութիւնը բոլորովին ներքին տրամադրութեան առարկայ, բնաւ չի կրնար հպատակիլ այդ ժամանակացոյցներուն որոնք բնաւ լաւագոյն արդիւնք մը չեն ունեցած մինչեւ հիմա և որոնք նորագոյն ըմբռնումներու հետ արդէն դատապարտուած են իրենց ջնջումը տեսնելու։

Գ. ԹՕՒՂԼԱՃԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ

Թրքահայ լրագրութեան խղճամիտ հետեւող մը անոր տարուէ տարի դէպ ի զարգացում բռած զգալի շարժումը չուրանար անշուշտ։ Թերթերու և գրքերու քանակն ու որակը նախորդ տարիներուն բաղդատմամբ բաւական շօշափելի առաւելութիւն մը ցոյց կու տայ։ Օրը օրին աւելի խնամուած աշխատութիւններ, լուրջ ու քննադատական ուսումնասիրութիւններ և գրական համեղ կտորներ կը հրամցուին ծանօթ կամ անծանօթ գրողներէ, մանաւանդ գրական-գեղարուեստական թերթի մը պակասն ալ լրացուց այս տարի Մանզումէի Պատ. Խմբագրութիւնը «ԼՈՅՍ»ի անբաղդատելի հրատարակութիւնովը՝ սիրուած գրագէտ հրապարակագիր Արամ Անտօնեանի խմբագրապետութեամբ։ Բայց լրագրական հողին վրայ գրչի աշխատաւորներու գրականութեան մասնաւոր սեռի ընտրութեան տարօրինակութիւնն է որ ուշադրութեանս կը հանդիպի։ Գրական մշակներ կ'աճին օրէ օր մասնաւորապէս յղկղուած գետիններու վրայ միայն։ Գրականութեան անտոյ գեղեցիկներէն մէկն է գաւառական գրականութիւնը, որ լքուած է մասամբ Թրքահայ լրագրութենէն, երբեմն միայն կը տեսնուին իրապէս գաւառական գրականութեան ճշմարիտ արգասիքներ հազուագիւտ գրիչներու ժխորին մէջէն։ Ընդհանրապէս հանգամանքն առնող սա սխալ գաղափարը թէ գաւառական գրականութիւնը միօրինակ է, անցուկ է և մանաւանդ շատ մշակուած, վերագրելի է դիտելու, հետազօտելու, պատկերներ վեր առնելու ընդունակութենէն զուրկ գրողներու, որոնք գաւառական գրականութիւնը կ'ըմբռնեն սոսկ հաւաքածոն գաւառական բառերու կամ ասութիւններուն, նախապաշարումներուն, անոնց սիրերգներուն կամ հանելուկներուն, որոնք սոսկ զայն լրացնող կամ պճնազարդող առաջձներ են և իրապէս շատ յղկղուած։

Գրականութիւնը պրիսմակն է միջավայրի մը մէջ ապրող ժողովուրդի մը բարքերուն ու սովորութիւններուն, բայց ցաւալի է որ մեր գրականութիւնը այդ պէտքը լրացնելու ուղղութիւնը չունի, բնատոհմիկ ըլլալէ աւելի Բարիզեան է։

Զլիշել չեմ կրնար այս ընդարձակ գետնին վրայի միայն երկու անյողդողդ և քրտնաջան գրական մշակները։ Մէկը Թլկատինցին, Թլկատինի պարծանքին մարմնացումը, որ այնքան սրագէտ աչքերով կը հետազօտէ ընտանեկան կերերու և բարքերու խառնիճաղանճութիւնները և վեր կը հանէ անհնցմէ գաւառական գրականութեան անման պատկերներ իր իսկ գաւառի չօռնովը օծուն, անխարդախ ու ինքնատիպ։ Իսկ միւսը՝ Գեղամը, որու վրձինէն եղած ամէն մէկ կտոր գաւառի բարքերուն անկեղծ պատկերն է, տեղի յատուկ բառերով ու ասութիւններով կէտկիտուած յաճախ։ Աս երկու վարպետներէն զատ գրական դէմքեր առժամանակեայ կամ բէրանփոխ աշխատողներ եղած են միայն ուրիշ մէկ քանիներ։

Ինչո՞ւ լքուած գաւառական գրականութեան, ինչո՞ւ ուծութիւն ցոյց տալ այս բերրի գետնին հանդէպ, քանի որ ան առատ է նիւթ հայթայթել գրական ամէն կարգ մշակի, այսպէս, վիպասանի, բանաստեղծի, լեզուաբանի, խմասիրաբեի, զաւարթախօսի եւայլն։ Անոնց չակման պատճառներէն մէկ քանին պիտի թուեմ։

Առաջին և գլխաւոր պատճառն է գաւառացիին համար զարգացումի պակասը։ Եթէ գաւառացի դէմքերը աւելի մօտէն դիտենք՝ մեզի դիւրին պիտի ըլլայ հաստատել թէ անոնցմէ շատերը մտաւորական շատ չնչին պաշարով մը դուրս եղած են գաւառի խղճուկ դպրոցէն և անոնք աշակերտներու ամէնէն չարքաշները ու գրականութեան ամէնէն աւելի սիրահար թեկնածուները եղած են, բաւել ընդարձակ առումով, որ ամէն նիւթական ու բարոյական խոչնդոտները առանց ընկճուելու յաղթած են։

Այսօր ալ նոյնն է, քիչ յեղաշրջումով, ի՛նչ որ էր առաջ։ Գաւառի աշակերտը մտաւորական շատ համեստ միթերքով մը ասը դպրոցի սեմէն դուրս կը նետէ, դպրոցէն ու դասերէն դուրս շատ անձուկ հորիզոն մը ունենալով գրական կամ գիտական աշխարհէն, վասնզի գաւառի ամէն դպրոց ի վիճակի չէ հայթայթելու ամէն միջոց անոր մտաւոր զարգացումին համար. դպրոցներ կան ուր քանի մը թերթերու և գրքերու թեթեւ հաւաքածոյ մը իսկ կը պակսի, ասոր համար չէ՞ որ գաւառներէն շատ յաւակնոտ և փցուն գրուածքներով կ'ողողուին խմբագրատուները։

Բ. Առաջին պատճառին ի հետեւութիւն երկրորդ մեծ պատճառ մըն է դիտելու կարողութեան պակասը։ Գրուածք մը կատարեալ ըլլալու համար հեղինակին պէտք է սահող գրչի մը հետ նաեւ նիւթը շօշափող ընթերցում, խորհելու, տրամաբանելու կարողութիւն և մանաւանդ սուր և մանրազննին դիտելու ընդունակութիւն։ Գաւառի հրապարակագիրներ արդէն շատ ծամծմուած բարքերու շուրջ կ'սպառեն իրենց կորովն ու ժամանակը։ Ինչպէս մեր հրապարակագիրներէն մէկը ըսած էր, գաւառացին պէտք է գաւառի կեանքին ամէնէն թաքուն գանձերը երեւան հանէ։ Մաքուր ակնոցով և մանրացոյցով դիտելու է ի հարկին, որ ամէնէն աւելի կը պակսի մեր գաւառի դէմքերէն շատերուն քով։

Գ. Գաւառացի գրողներու մեծամասնութեան սովորական ունակութիւն մը դարձած է ոչ-երկարաշունչ աշխատութիւններու մէջ ամփոփուիլ։ Քանի մը տարիներու, նոյն իսկ չեմ վարանիր ըսելու թէ քանի մը ամիսներու քրտնաջան աշխատութիւններ երեւցած չեն գաւառի գրականութեան դրօշը կրող այս նախորդ քանի մը տարիներուն մէջ. աս կը ցուցնէ թէ գաւառացին չճանչնար իրական համբաւը և կամ անինքնավստահ է իր ձիրքերուն ու կամքին, որ կը յօժարի աւելի քանի կտորի մը փութկոտութեամբ խմբագրատուն թափել իր կիսկատար աշխատութիւնները։ Գրողներէ շատեր կամ բարեկամ խմբագրի մը ստիպումին և կամ նիւթական պահանջքին համար ստիպուած են գրել, առանց տրամադրութիւն ունենալու, առանց նիւթը նախապէս երկար ատեն ուսումնասիրելու և սիրելու։ Պատահական տպաւորութեան կամ վայրկենական երեւակայութեան մը տակ գրուած կտորներ գրական վիժուկներ են։

Դ. Քաջալերութեան պակասը։ Մեկենասներու կամ քաջալերութեան գոյութիւնը մեծ դեր խաղցած է գրականութեան վրայ։ Քանի մը շաբաթներ առաջ մեր համակրելի բանաստեղծներէն մէկը, մեկենասի գոյութեան պէտքն ու կարեւորութիւնը շեշտեց և իրաւամբ։ «Ընդի Դէմէն»ի հեղինակին, գաւառական գրականութեան այս վարպետին այլեւայլ օրաթերթերու և պարբերականներու մէջ ցանցնուած կտորներով սքանչելի հաւաքածոներ կը կազմուին, ու դեռ տարիներով աշխատուած ձեռագիր հատորներ չունի՞ն ատոնք, որ փշոտելու դատապարտուած են։

Գաւառական գրականութեան զարգացումին կից զարնող այս չորս պատճառներուն նման դեռ կրնան համրուիլ ուրիշներ ալ, բայց մենք առանք բաւարար սեպելով պիտի անցնինք շեշտ մըն ալ դնելու այս ճիւղին օգտակարութեան և կարեւորութեան վրայ։ Գաւառական գրականութիւնը պէտք է իբր հայելին միջավայրի մը մէջ ապրող ժողովուրդին։ Երբ հետաքրքրուիլ ուզենք գրական մօտերու պիտի տեսնենք թէ անոնք ընդհանրապէս իրենց մինհոլորտով մնած են, զայն սիրած ու աշխատած են պատկերացնել։ Միջավայրը նիւթը հայթայթած է իրենց պաշտամունքին, ներքողին կամ պարսաւանքին։ Մեր գրչի ո՞ր աշխատաւորին երկարաշունչ մէկ երկը այնքան ինքնատիպ ու հրաշալի հանգամանք մը առած է որ օտար մէկ երկու լեզուներու թարգմանուած է։ Մեր ո՞ր հեղինակի մէկ երկու յօդուածները հետաքրքրած են մամուլը իրենց հանգամանքներով։ Աս՝ մեր գրողներու միջավայրի անճանաչողութեան յայտարար ապացոյցը չէ՞ միթէ։ Գաւառական գրականութիւնը ժողովուրդը բարձրացնող ամէնէն մեծ օժանդակներէն մէկն է, ա՛ն է ժողովուրդին բարքերը քաջալերող կամ յանդիմանող անաչառ մունետիկը։ Զատ գաւառական գրականութեան նուիրուած պարբերականի մը պակասը զգալի չէ՞ ուրեմն։ Մանաւանդ այն համայնքը որ տասնէ աւելի օրաթերթեր և շաբաթաթերթեր կ'սպառէ, պիտի պանա՞յ իրմով զբաղող պարբերականի մը կամ շաբաթաթերթի մը գոյութիւնը ապահովելու համար իր քսակը քիչ մըն ալ բանալ։ Բացառականը պնդել ամբաստանութիւն մը նետել պիտի ըլլայ ժողովուրդին երեսին ինծի համար։

ՆԱԽՇԻԿ

—Զբօսաշրջիկներէ ոմանք գոհարեղէններ կամ ուրիշ արժէքաւոր իրեր կ'ունենան, նոյն իսկ աւելորդ հագուստներ, գաւազան, ճամբորդութեան պայուսակ ալ կ'ընդունիմ իբր աւանդ ու անոնց վրայ փոխատուութիւն կ'ընեմ։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(21)(

ՄԻԼԻՌՆԵՐՈՒՆ ԽԱՂԵՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՎԱՐՆՈՑ ՄԱՐԴԻԿ

Ա.

Սեղանաւոր Բօլէն Մէկրէ միշտ Անտրէ Տրլօսի ստորագրած գիրը զննելով,

—Սիրելիս, անարժանաբար խրատ կուտամ քեզ որ, ըսաւ, ասկէց ետք առանց կարդալու՝ չստորագրես ո և է թուղթի տակ. թէեւ մենք մտերիմներ ենք քեզի հետ, ու ես չարամիտ մէկը չեմ ու քեզի կեդրոնական բանտը ղրկել բնաւ մտքէս չանցնիր. ասկէ ետք դուն իմ աջ բազուկս պիտի ըլլաս. քեզմէ գաղտնի պահել չեմ ուզեր ո՛ և է բան. գեղեցիկ Անտրէս, գիտե՞ս ի՛նչ տեսակ մուրհակ մը ստորագրեցիր հիմա. ստորագրածդ պարզապէս դատապարտութիւնդ էր. կը տեսնամ որ կը կարմրիս կը դեղնիս... չէ՛, հիմա ջղայնանալու ժամանակը չէ. ամէն բանի մէջ մարդ պաղարիւնով ու զգուշաւորութիւնով պէտք է շարժի. հիմա ըսեմ քեզ ստորագրած ստացագրիդ բովանդակութիւնը. Մօն թը Բիէթէի Աւանդի Սնտուկին հինգ հարիւր ֆրանքնոց մէկ կեղծ մուրհակը տուած էիր ինձ. այս մուրհակը թէեւ հինգ ֆրանքնոց էր միայն, սակայն դուն ճարտար գրանենգութեամբ երկու զրօ դնելով ետին հինգ հարիւրի վերածած էիր զայն. այդ մուրհակը ես պահած էի քովս. հիմակուան ստորագրած ընկալագիրդ ալ հինգ հարիւր ֆրանքնոց է. պարունակութիւնը խիստ պարզ է. կը խոստովանիս թէ աւանդատան կեղծ մուրհակը ծախած և անոր փոխարէն հինգ հարիւր ֆրանք ստացած ես. ստորագրած մուհակդ խիստ կանոնաւորապէս խմբագրուած է թուականը, թուահամարը են. կանոնաւոր են. հոգ մի՛ ըներ սակայն այս մուրհակը իբր զէնք պիտի չգործածեմ քեզի դէմ, իրաւ է որ եթէ հիմա ոստիկանութեան յանձնեմ քեզ, ամէնէն քիչ տասը տարի թիապարտութեան կը դատապարտուիս, բայց ես աւանկ դիտումներ չունիմ։

Բօլէն Մէկրէ թղթապանակէն դուրս հանեց Անտրէի նախապէս ծախած կեղծ մուրհակը ու զայն կցելով անոր հիմա ստորագրած ընկալագիրին հետ, երկու թուղթերն ալ կլլին դրաւ սնտուկին մէջ. բացայայտ էր որ սեղանաւորը իր ձեռք գտնուած այս երկու վաւերաթուղթերով կրնար բանտարկել տալ Անտրէն, երբոր ուզէր։

Թշուառ երիտասարդը ի՛նչ ծուղակի մէջ ինկած ըլլալը հասկնալուն պէս սկսաւ դողալ ամբողջ մարմնովը. դարձեալ ինկած էր սարսափելի խորխորատի մը մէջ ուրկէ ո՛վ գիտէ ե՞րբ պիտի ազատէր կամ ի՛նչ բախտի պիտի սպասէր. ո՛րչափ կ'ուզէր սեղանաւորին կոկորդին ցատկելով զայն խեղդել. ինչ օգուտ որ սակայն անկարելի էր, Բօլէն Մէկրէի գրասեղանին վրայ թուղթերու յատուկ ծանրոցի նման փոքրիկ տուփ ճանակ մը կար, որուն հետ կը խաղար սեղանաւորը երիտասարդին հետ խօսած պահուն. ասկէ զատ անոր ոտքերուն տակ ելեկտրական զանգակի կոճակներ ալ կային որոնց վրայ թեթեւ մը կոխել բաւական էր ամբողջ ոստիկաններու խումբ մը հոն հրաւիրելու. Անտրէ եթէ թեթեւ փորձ մը ընէր սեղանաւորին վրայ յարձակելու, իր կորուստը փութացնելէ ուրիշ բան ըրած չպիտի ըլլար։ Բօլէն Մէկրէ ըրած սպառնալիքներուն հակազդելու դիտումով,

—Սակայն սիրելի՛ Անտրէ դժբախտութիւններն են որ երբեմն երջանկութեան դուռ կը բանան, ըսաւ, զոր օրինակ եթէ քու կեղծ մուրհակդ գրպանս չըլլար, ո՞ւրկէ ուր մենք այսանկ պիտի մտերմանայինք իրարու հետ. ո՛չ ալ դուն իմ ընկերակցութեամբս պիտի կրնայիր հանդիսաւոր ապրուստ մը ապահովել։ Մնաց որ Բարիզի մէջ կը վխտան անօթի, մերկ թշուառներ, խնդիր է գիտնալ թէ ինչո՞ւ համար քեզի նախապատւութիւն տուի. որովհետեւ տեսայ որ դուն խիստ ուշիմ, մտացի, գործունեայ ու զարգացած երիտասարդ մըն ես և ասոնց ամէնէն աւելի՝ ստիպուած ես մինչ հնազանդիլ ինծի. պէտք եղած ատեն բնականաբար իմ գործերուս նկատմամբ կատարելապէս գաղտնապահ պիտի ըլլաս. կարծեմ նպատակս հասկցար։

—Այո՛, հասկցայ, կմկմաց Անտրէ յուսահատական շեշտով մը։

—Քեզի պէս երիտասարդի մը խիստ պէտք ունէի, ես ալ հարկաւ օգտակար ըլլալէ պիտի չզադրիմ քեզի համար. եթէ փոխադարձաբար սիրով վարուինք, բնաւ պէտք չենք ունենար զիրար վշտացնելու, նոյն իսկ հիմակուընէ ալ սարսափելիք չենք իրարու։

Անտրէ Տրլօս թէեւ Բօլէն Մէկրէի ի՛նչ տեսակ մարդ ըլլալը հասկցած էր, սակայն ինք ալ անկէ աւելի չարժելուն համար ստիպուած էր ընդունիլ ինչ որ առաջարկուէր իրեն. սեղանաւորը երկար բարակ խօսելէ ետք գործին վրայ,

—Բաւական թուով մարդիկ կը գործածեմ ձեռքիս տակ, ըսաւ, բայց քեզի անոնց հաւասար պիտի չբռնեմ, ես մարդիկը դատելու մասնայատկութիւնը ունիմ, ստիպուած եմ ատղէս չբաժնուիլ. ուստի երկրորդ Բօլէն Մէկրէ մը պիտի նկատեմ քեզ ու դուրսի գործերս քու կարողութեանդ միայն պիտի վստահիմ։

—Պատրաստ եմ ձեր հրամանները գործադրելու։

—Երէկ գիշեր քովս մէկը կար զոր տեսաք հարկաւ. բնականաբար իմ հաճոյքիս համար չէ որ թատրոն կ'երթամ. Բարիզ եկողներուն ամէնքն ալ զուարճանալու դիտումով կուգան, ատոնցմէ շատերը կը դիմեն իմ գրասենեակս, մենք կը պտըտցնենք զանոնք, կը զուարճացնենք, կ'զբօսցնենք, ու մենք ալ կը զուարճանանք դրամը մեր յաճախորդներուն վճարել տալու պայմանով։

—Այս գո՞րծը պիտի յանձնէք ինծի։

—Գէ՛շ գործ է, ասկէ զուարճալի ի՛նչ գործ կրնա՞յ ըլլալ. թէ փառաւոր կեանք մը կը վարես օրն ի բուն և թէ դրամ կը շահիս։

Սեղանաւորը իր վարած հաստատութեան հաշուոյն տպել տուած պատկերազարդ Առաջնորդող տետրակ մը երկնցուց Անտրէի, ուր մանրամասն ծանօթութիւններ կային Բարիզի ամբողջ օթէլներուն, թատրոններուն և զբօսավայրերուն նկատմամբ,

—Գործերուս ամէնէն կարեւոր մասը աս է, շարունակեց սեղանաւորը, պէտք է աշխատիլ որ անգամ մը ձեռք ինկած յաճախորդը դուրս չելլայ այլ եւ, մարդը Բարիզ ոտք կոխած օրէն մինչեւ մեկնած վայրկեանը մեզմէ բաժնուելու չէ. մնաց որ ասոնք կողոպտել ուզողներ շատ կան, ատոնցմէ զգուշանալ պէտք է։

—Այո՛, ատ զբօսաշրջիկները մենակ մենք կողոպտելու ենք, այնպէս չէ՞, կրկնեց Անտրէ։

—Ո՛չ առարկեց սեղանաւորը, կողոպտել չէ, մեր շահելիք դրամը ինչո՞ւ ուրիշներն կերցնենք, ես շատ բարեկամ եմ զբօսաշրջիկներու, երբ դրամնին հատնի, փոխատուութիւն ալ կ'ընեմ անոնց։

— Փոխատուութի՛ւն, բացայայտ խօսեցէք։

—Զբօսաշրջիկներէ ոմանք գոհարեղէններ կամ ուրիշ արժէքաւոր իրեր կ'ունենան, նոյն իսկ աւելորդ հագուստներ, գաւազան, ճամբորդութեան պայուսակ ալ կ'ընդունիմ իբր աւանդ ու անոնց վրայ փոխատուութիւն կ'ընեմ։

Սեղանաւորը Անտրէն հետը առած սենեակ մը մտցուց ուր հակիրաւոր հագուստներ գաւազաններ և ուրիշ առարկաներ կային,

—Ասոնց տէրերը դեռ չեն վերադարձած՝ ըսաւ, հիմա ասոնցմէ ընտրէ հաւնածդ ու հագուէ։

Տրլօս ժամ առաջ ազատելու համար ցնցոտիներէն, կրկնել չտուաւ հրամանը և կէս ժամ ետքը ճէնթըլմէնի պէս հագուած ներկայացաւ սեղանաւորին, որ փութկոտութեամբ մը.

—Բա որ Քալէի ճեպընթացին ժամանումին ժամ մը մնաց, ըսաւ, հիմա կայարան վազէ, աչքդ բաց տեսնանք քանի յաճախորդ պիտի կրնաս ձեռք անցընել, ա՛ռ քեզի առաջնորդող տետրակներէն. ես ալ հոն պիտի ըլլամ. սա ալ ըսեմ, ուղեւորները դրամական գործողութիւններ կ'ունենան, ուղղակի Պրէսսիէօի դրամատունը առաջնորդես զիրենք, այս դրամատունը խիստ հաւատ է, իմ դրամագլուխս ալ պահեմ Պրէսսիէօին է. ինծի շատ թեթեւ տոկոսով փոխատուութիւն կ'ընէ, տե՛ս, ես ալ իմ հրամանս ունիմ գլխուս վերեւ։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՌՈՒՍԻԱ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ.—Դէպ ի Ռուսիա արքայական այցելութեան ծրագիրը հիմա կարգադրուած է։ Թագաւորը, Թագուհին և Վիքթօրիա Իշխանուհին ու արքայական հետեւորդները Յունիս 5ի երեկոյին Վիքթօրիա նաւամատոյցէն զբօսանաւ պիտի նստին, և 6ի առաւօտուն (շաբաթ) լոյսը ճեղքելուն պէս պիտի նաւեն դէպի ռուսական ջուրերը։ Արքայական զբօսանաւը Ռէվալ պիտի հասնի հետեւեալ Գշ. առաւօտուն կանուխ (Յունիս 9), և հինգշաբթի առաւօտ արշալոյսին (Յունիս 11) ճամբայ պիտի ելնէ Անգլիա դառնալու համար։ Նոյնին վերադառնութիւնք կիրակի առաւօտ կանուխ Բօրթ Վիքթօրիա պիտի հասնին, (Յունիս 14) և նոյն օրը մասնաւոր կառախումբով Լոնտոն պիտի ժամանեն։ Հետեւեալ օրը (Բշ. Յունիս 15) արքունիքը Ուինտսոր պիտի երթայ։

Բեթերսպուրկէ հետեւեալը կը հեռագրեն անգլիական թերթերու.—Նոր հրատարակուած Լոնտոնեան լուրը թէ Թագուհին և Վիքթօրիա Իշխանուհին Թագաւորին պիտի ընկերակցին իր ռուսական այցելութեան առթիւ, կը հաստատէ հաւանականութիւնը թէ Բեթերհօֆ ևս պիտի այցելեն։ Հոս պաշտօնական բան մը չգիտցուիր ծրագրին վրայ, և նոյն իսկ թուականները որոշ չեն, բայց դիտելի պարագայ մըն է Յունիս 7 Ռուսիոյ կայսրուհիին ծննդեան տարեդարձն է։ Ամէն կուսակցութեան թերթերուն կողմէ ուրախութեամբ կ՚ողջունուի Անգլիոյ Թագաւորին այցելութեան լուրը։ Ռուսիոյ կայսերական պալատին արարողապետ Կոմս Հէնտրիքօֆ կը յայտարարէ թէ պաշտօնական ծրագիրը այցելութենէն քանի մը օր առաջ միայն պիտի հրատարակուի։ Կ՚ըսէ թէ Բէթէրհօֆի պալատը պատմական ընդունելութիւններու նախամեծար համարուած վայրն է, ներկայ և նախորդ Զարերուն օրով։ Կայսրը և իր ընտանիքը, Մայր Կայսրուհին և քանի մը Մեծ-Դուքսեր ամէնքն ալ անջատ փոքր պալատներ ունին, ուր սովորաբար կ՚անցընեն ամառը, մինչ Բէթէրհօֆի կայսերական պալատը կը գործածուի միմիայն հանդիսաւոր առիթներուն։ Հոն էր որ գերման կայսրը ընդունուեցաւ քանի մը տարի առաջ, հոն գնաց նաև Մ. Ֆէլիքս Ֆօռ, իբրեւ Ֆրանսայի Նախագահ, ա՛յն պատմական առիթով, երբ ռուսօ-ֆրանսական զինակցութիւնը կնքուեցաւ։ Պատեհութիւնը հիմակ ալ կը նմանի Ֆէլիքս Ֆօռի այցելութեան պարագային։ Կ՚ենթադրուի թէ Անգլիոյ թագաւորին այցելութիւնը հինգ-վեց օր պիտի տեւէ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՌՈՒՍԻԱ.—Էքօ տը Բառի կը յայտարարէ թէ Մ. Ֆալիէռի և Զարին տեսակցութիւնը տեղի պիտի ունենայ ռուսական ջուրերուն մէջ։ Թուականը տակաւին որոշուած չէ, բայց գրեթէ ստոյգ կը նկատուի թէ Յուլիսի վերջերը տեղի պիտի ունենայ։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՏԵՐԱԿՈՒՍԱԿԱՆԻՆ ՎԻՊԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ.—Մէյ Ուստ, այն միջահասակ տիկինը, որ աշխատած էր համոզել դատարանը թէ ինք ամերիկացի քաղաքագէտ Թօմաս Բլայթի կինն է, բանտարկուեցաւ դատաւոր Օ՚Կոնմէնի կողմէ, որ յայտարարեց թէ իր (կնոջ) վարմունքը ծերունազարդ պետական մարդուն դէմ խաբէութեան և կեղծարարութեան ամէնէն անպատիւ նպատակ մը ունէր։

ԱՐԿԱԾՈՎ ՊԱՅԹՈՒՄ ՄԸ ՇԱՔԱՐԻ ՃՏԱՐԱՆԻ ՄԸ ՄԷՋ.— Բարիզի Սէյ շաքարի համբաւաւոր ճտարանին մէջ ուրբաթ առաւօտ ահեղի պայթում մը տեղի ունեցաւ մեքենական արկածով։ Բախումը ա՛յնքան սաստիկ էր որ շրջակայ տուներուն ալ պատուհանները ջարդուփշուր եղան, սեղաններն ու աթոռները դարձան։ Ամբողջ այդ շրջանակին բնակիչները ահուսարսափի մատնուեցան։ Ճտարանը հաստատուած է Պուլվառ տը լա Կառի վրայ և ահագին տեղ մը կը գրաւէ, ուր խումբով խումբ բազմութիւն մը։ Հինգ ջրհաններ փութացին ամենայն արագութեամբ, ինչպէս նաև հիւանդապահներ, որովհետեւ ձայնը լսուած էր Բուսաբանական Պարտէզին, Կօլլէժի գործարանին միւս կողմէն ալ և ամբողջ Սէնի ափունքին երկայնքը։ Վիրաւորներէն չատերը հիւանդանոցներ փոխադրուեցան, իսկ թեթեւ վէրքեր ստացողները ղրկուեցան մօտակայ դեղարանները։ Ճտարանին ներքին մասը մեծապէս վնասուած է բախումէն։ Բոլոր պատուհաններուն ապակիները խորտակուած են։ Բոցեր ալ տարածուեցան, բայց բարեբախտաբար անմիջ ծաւալումը խափանուեցաւ հասած օգնութեանց շնորհիւ։ Քննութենէն ապացուցուած է թէ արկածը առաջ եկած էր շաքարի փոշիին կրակ առնելէն։ Վիրաւորներուն թիւն է 40էն 50, չատ մը կինեթու հալուստները բռնկած, երեսները այրած են, ոմանց ալ ձեռքերը, ապակիի կտորուանքները մեծ վնաս հասցուցած են գործաւորներու մարմիններուն։ Ճտարանին մէջ կը բանէին 2,400 հոգի, այր և կին, ուստի գրեթէ ինքնին փոքրիկ քաղաք մըն էր։ Սէյ Ճտարանը մեծ քառանկիւն մը կը բռնէ Պուլվառ տը լա Կառի և երեք փողոցներու միջեւ։ Հինգ յարկերը յատկացուած են շաքարը կտրելու և ծրարելու գործին, և հինգ հարիւր կիներ կը գործածուին ասոր համար։ Կտրուելէն ետքը մնացած հատակտորները և փոշին խողովակներու միջոցաւ կը ղրկուին ուրիշ տեղ մը մաղուելու համար։ Երեք գործաւոր կը հսկէին մաղելու գործողութեանց, երբ յանկարծ փայլուն բոց մը չլացուց իրենց աչքերը և միեւնոյն ատեն զետին տապալեցան պայթում մը բաղխումէն։ Բոլոր տարբեր յարկերէն աղաղակներ բարձրացան։ Կիներ սանդուխներէն վար խուժեցին օգնութեան ահաւոր ճիչեր արձակելով։

ՆՈՐ ՓԱՅԼՈՒՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿ ՄԸ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ՍՐԸՆԹԱՑՈՒԹԵԱՆ.—Անգլիական Քիւնարտ ընկերութեան համբաւաւոր Լուսիթանիան նոր փայլուն յաղթանակ մը տարաւ, նոյնիսկ ինք իրեն վրայ, բոլոր սրընթաց շոգենաւերուն վրայ առաւելութիւն մը շահելով 3 ժամուան 38 վայրկեանի, ճամբորդութիւնը կատարելով 4 օրէն 20 ժամէն 22 վայրկեանէն, միջին հաշուով 24.83 հանգոյց արագութեամբ։ Լուսիթանիա Նիւ. Եորք ժամանեց ուրբաթ առաւօտ։

ՊԱՐԵԼՈՒ ԷԹԻՔԷԹԸ.— Աղջիկ մը կրնա՞յ կամ պէ՞տք է պարէ մասնաւոր սրահ մը մէջ իր չճանչցած մէկ մարդուն հետ։ Այս խնդիրը այս միջոցիս կը զբաղեցնէ Բարիզուհիներուն միտքը և որու մասին զանազան համբաւաւոր տիկիններու կարծիքը հարցուած է։ Տիկին Ժիւլիէթ Ատամ կը ցաւի որ «այսօրուան օրս տանտիկինները հասարակը չեն նայիր պարող մարդոց ընտրութեան առթիւ, որովհետեւ այդպիսիներուն սեռն ալ օրէ օր կը պակսի»։ Նոյն իսկ պարելու կերպը մոռցած են երիկ մարդիկ։ Տիկին Ատամ ասկէց զատ ցաւ կը յայտնէ որ փոխուեր են հին օրերը՝ երբ մայրերը իրենց պարող աղջիկներուն կը հսկէին, ժամացոյցը կը նայէին, որպէս զի որոշեալ ժամանակէն աւելի խաղալով չյոգնէին, և աղջիկներն ալ աչքերնին իրենց մօրը աչքին մնկած անոնց հրամաններուն կը սպասէին, և արժեմ չարժեմներուն հետ չէին պարեր։ «Այսօրուան օրս», կ՚ըսէ նշանաւոր տիկինը, «մեր աղջիկները և մեր թոռնուհիները իրենք զիրենք միայն կը նային», և «որ սոսկալին է, կը հեռանան, անկիւնները կ՚երթան և իրենց պարակից երիտասարդներուն հետ առանձինն կը խօսակցին։»

Տիկին Ալֆօնս Տօտէ վարանում կը յայտնէ, և անկարող է ճշդիւ վճիռ արձակելու «ընկերային էթիքէթի այս դժուարին խնդիրներ»ուն վրայ։ Տիկին Մառի Անն տը Պովէ,— ա՛յն ալ գրագիտուհի մը,— որ քանի մը տարի առաջ սրամիտ հատոր մը մէջ ուսումնասիրեց «երեսունեոց աղջկան» մը հոգեբանութիւնը, կը յայտարարէ թէ «ներելի չէ կնոջ մը վալսի փոթորկոտ հոսանքին մէջ մղուիլ իր չճանչցած էրիկ մարդուն հետ։» Կալիցին Իշխանուհին ալ զիրար առաջուց ճանչնալը պայման կը դնէ, քանի որ «պարը ընկերային արարողութիւն մըն է, և բոլոր արարողութիւնները նուիրական են»։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԸ.—Անգլեհնդիկ իշխանութեանց դէմ գործող Մօհմանտ և Աֆրիտի ցեղերը հետզհետէ հպատակութիւն կը յայտնեն, բայց զօրավար Ուիլքօքս այս անգամ չի բաւականանար պարզ խոստումներով, և զանոնք պատժելու գործը փութոյ անդութեամբ առաջ կը տանի։ Լուր տարածուած է թէ Մօհմանտները և Խուսա Խէլերը աղերսագիր տուեր են Աֆղանեան իշխանութեանց ա՛յն մտօք թէ իրենք Անգլիացիներուն վրայ յարձակեցան Աֆղան սահմանագլխի պաշտօնատարներուն դրդումներով, և կը յարեն որ եթէ արագ օգնութիւն չըլլայ, իրենց երկիրը Անգլիացիներուն պիտի յանձնեն։

ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏԵՐՈՒԹԻՒՆ.—Անգլիացի բանաստեղծ Պըրնս իր երգերէն մէկուն մէջ կը դաւարճանայ ծերուկ ամուսինի մը կապուած մանկամարդ կնոջ մը վրայ։ «Մանկամարդ կին մը ինչ կրնայ ընել ծերուկի մը հետ»— սիրտը կոտրել, և նոր ամուսին մը ճարել կտակուած դրամը վայելելու համար,— ահա Պըրնսի պատասխանը։ Բայց ամէնքը համամիտ պիտի գտնուի՞ն արդեօք անգլիացի բանաստեղծին այս խիստ վճիռին։ Ինչո՞ւ կարգուիլ ծերուկին հետ, կամ, կարգուելէն ետքը, ինչո՞ւ սիրտը կոտրել, երբ դժուարութենէն դուրս ելնելու ուրիշ ճամբաներ կան։ Այս հարցումը կ՚ընէ Մ. Անտռէ Բիքառ, «Երիտասարդութիւն» թատերախաղին հեղինակը։ Այս սիրուն և թերմ կատակերգութիւնը քանի մը տարի առաջ Օտէօնի մէջ չատ կարճ ներկայացումէ մը վերջ դարձեալ կենդանացաւ Բարիզի Թէաթռ տիւ Ժիմնազի մէջ։ Ռօժէ Տօթեան, 50 տարեկան և աւելի, ծերուկն է, և Մօռիսէթ, միամիտ որբուհի մը, մատղաշ է։ Տիկին Տօթեան կ՚որդեգրէ Մօռիսէթը, բայց աղջկան համար Տօթեանի սէրը հրճուալով կիրք մը կը դառնայ։ Երբ Մօռիսէթ կը կռահէ ասիկա, կ՚ուզէ կարգուիլ բժշկի մը հետ, որմէ չատ չախորժիր սակայն, բայց նախամեծար կը համարի Տօթեանէն։ Սակայն Տօթեան միտքը չի փոխեր։ Մօռիսէթէն ժամադրութիւն մը կը խնդրէ։ Նամակը բժիշկին ձեռքը կը հասնի, անզգուշանալ կը ձեւացնէ, կը թողու որ տեսակցութիւնը տեղի ունենայ, սակայն առաջուց Տօթեանը տեսնելով կը հասկցնէ անոր իր արկածախնդրութեան նախատալից և անպատշաճ կողմը։ Արդիւնքը ա՛յն կ՚ըլլայ որ այս վերջին խօսակցութենէն վերջ Մօռիսէթ և Տօթեան իրենց տուները կը դառնան։ Մօռիսէթ հիմա իրօք կը սիրէ երիտասարդ բժիշկը և Տօթեան հիմա կը հասկնայ անոր մասին իր խորունկ սէրը։

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՔՕԲԷԻ ՎԵՐՋԻՆ ՕՐԵՐԸ.—Տարիէ մը ի վեր Ֆրանսուա Քօբէ կորսուած մարդ մըն էր։ Այնպիսի հիւանդութեամբ մը բռնուած էր, որուն դէմ բժշկական արուեստը ո և է օգնութիւն չէր կրնար ընել։ Իր խիստ հիւանդագին վիճակին հակառակ Քօբէ ամէնէն վերջին ատեններն իսկ ներկայ կ՚ըլլար Ակադեմիոյ նիստերուն։ Բարձր ազնուականութեան և հոգեւորական շրջանակներուն կողմէ Քօբէ իր հիւանդութեան միջոցին խորին ցաւակցութեան նշաններ ընդունեց։ Քօբէ այդ շրջանակներուն բանաստեղծը եղած էր, յորմէ հետէ տոգորուեցաւ կրօնաբոյր միապետականութեամբ մը։ Այս միապետականութիւնը վարեց զինքը քաղաքականութեան, որուն դէմ սակայն կանխաւ տհաճութիւն մը ցոյց տուած էր։ Քօբէ կղերային-ազգայնական կուսակցութեան գլուխը անցաւ։ Եկեղեցիին և Պետութեան բաժանման պայքարին ժամանակ յամառ ընդդիմութիւն մը ցոյց տուաւ վարչային կարգադրութիւններուն, և եկեղեցական գոյքերու ցուցակագրութեան փողոցային գայթակղութեանց միջոցին ձերբակալուեցաւ։ Քօբէ իր մարմնական արտասովոր կերպով խիստ ցաւերուն տոկաց զարմանալի համակերպութեամբ։ Իր կրօնական ջերմեռանդութիւնը օգնեց իրեն մնալու և մնալու մեռնիլ։ Քանի մը օր առաջ Քօբէ իր ծերունի քոյրը՝ Աննէթ Քօբէն կորսնցնելու կսկիծը ունեցաւ։ Այս հարուածին վրայ չորս օր միայն ապրեցաւ։

Ցայտնի է ա՛յն դերը՝ զոր Քօբէ կատարեց Տրէյֆիւսի Գործին ատեն. կատաղի ազգայնական մըն էր և դառն հակառակորդ մը Զօլայի և Անաթօլ Ֆռանսի։

ՔՐՈՆԻԿ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՅԻ ԳՈՐԾԵՐ

ՄԱԳԱՍՃԸԼԱՐԻ ԽԱՆՈՒԹԻՆ ՇՈՒՐՋ

Նախապէս մանրամասնօրէն գրած էինք թէ Հիւանդանոցի կալուածներէն Մագասճըլարի մէկ խանութը Մարտիրոս էֆէնտի Թէլլիեանի կողմէ երեք հարիւր օսմ. ոսկիի գնուած է, և թէ՝ իր արժէքէն չատ վար գնով ծախուած է այդ կալուածը զոր երեք հարիւր հօթանասուն ոսկիի գնորդ մը կայ պատրաստ, որմէ քառասուն օսմ. ոսկի ալ բէյ ստացած ենք։ Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութիւնը նկատողութեան առնելով մեր այս արդարացի տողերը, որոշած է աճուրդով ծախել այդ խանութը ու աւելի գին վճարողին տալ։ Շնորհաւորելով Հոգաբարձութեան այս ձեռնարկը, հաճութեամբ կը հրատարակենք այս առթիւ մեզ ղրկուած հետեւեալ ազդը, յուսալով որ ուրիշ գնորդներ ալ պիտի ներկայանան և իրական արժէքովը պիտի ծախուի խանութը։

* *

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հիւանդանոցի կալուածներէն Պոլիս, Մագասճըլար փողոց, 5 թիւ սափրիչի խանութը կրկին անգամ ի վաճառ հանուած է աճուրդով և թուականէս սկսեալ 30 օր պայմանաժամով։

Սոյն խանութը գնելու համար աճուրդի մասնակցիլ փափաքողները պարտին երբ պաշտօնավարութիւն աճուրդի 50 օսմ. ոսկի և կամ ծանօթ դրամատան մը կողմէ նոյն գումարը երաշխաւորող գրութիւն մը յանձնել Հիւանդանոցիս Սնտուկին։

Որոշեալ պայմանաժամը լրանալուն եթէ առաջարկուած գինը գոհացուցիչ գտնուի, առժմէն աւելի գին տուողին պիտի փոխանցուի։

(Կ<ծի>)

ՀԱՅ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՄԸ ԱՆՍՈՎՈՐ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՀԱՐՈՆ ՄՍՐԼԵԱՆ

Գործնական դարու մը մէջ կ՚ապրինք։ Խօսքերը բնաւ արժէք չունին գործի մարդոց համար։ Գործ և արդիւնք, ա՛յս է որ կը գնահատուի ներկայիս։

Ծանօթ երգահան և ջութակահար Ահարոն էֆ. Մսրլեանի անունը վերջերս այնչափ յեղյեղուեցաւ որ հանրածանօթ դէմք մը դարձած է ան, կամ աւելի ճիշդը առեղծուած մը։ Այսօր սակայն լուծուած է գործնականապէս այդ առեղծուածը, և ամէնէն ոխերիմ թերահաւատներն անգամ պէտք է խոստովանին թէ իտալական դժուարահաճ մեծ երաժիշտներու կողմէ գնահատուած է ան դրականապէս և դրամականապէս։

Ֆիօրէնցայի A. Forlivesi et C. երաժշտական հրատարակչական տան Մսրլեանի ուղղած մէկ նամակին յանձնելով ծանուցած չինք թէ Հայ երգահանին գործերը յիշեալ Ընկերութեան կողմէ գնուիլ ուզուած էին, մօտաւորապէս 80 օսմ. ոսկիի գումարով մը։ Մսրլեանի նախանձորդները, առանց բացարձակ բան մը ըսելու, ականջէ ականջ փսփսացին թէ ո՛չ Ֆիօրէնցայի մէջ ատանկ հրատարակչական մարմին մը գոյութիւն ունէր և ոչ ալ 80 ոսկիի գնահատում մը եղած էր Մսրլեանի երկերուն։ Մինչեւ իսկ գտնուեցան գատարկապորտ նուագածուներ որոնք յայտարարեցին թէ իրենք նամակ գրած ու պատասխան ստացած են թէ ատանկ բան մը գոյութիւն չունի։ Այս թերահաւատներուն գլխաւոր առարկութիւնը սա էր որ Իտալիոյ մէջ հարիւրաւոր նուագայօրինողներ, երգահաններ կային և Հայու մը երաժշտական արտադրութիւնը չէր կրնար գնահատուիլ հոն։

Այսօր սակայն ուրախութեամբ կը յայտարարենք թէ երաժշտութեան ագարակին՝ Իտալիոյ մէջ իսկ, ուր հազարաւոր երգահաններ, երաժիշտներ, երաժշտական վարպետներ կը գտնուին, գնահատուած է Ահարոն էֆ.ի գործը, որուն երկու անդրանիկ պրակները ստացանք։ Երկուքն ալ տպուած Ֆիօրէնցա, Ա. Ֆօրլիվէզի և Ընկ.եան Տունէն, որուն վրայ գրուած են «Հրատարակչներուն սեփականութիւնն է» բացատրութիւնը, հեղինակին անունը, ինչպէս նաև այդ կտորներուն Նափոլիի 1907ի գեղարուեստական ցուցահանդէսին մէջ Մեծ Մրցանակով պատուուած ըլլալը։

Առաջին պրակն է Marc Boçiolesq, դաշնակի վրայ երկու ձեռքով նուագելի։

Իսկ երկրորդը Ալպոմ միւզի՛ալ, ձօնուած է Տ. Օրմանեան Ս. Պատրիարքին և կը պարունակէ երեք կըտորներ, Ա. պէռսէօզ Բ. քավաթին և Գ. ռէվըրի. ջութակի համար, ընկերակցութեամբ դաշնակի։

Ա. պրակին գինն է մէկ ֆրանք և երկրորդինը $2^{1}/_{2}$ ֆրանք։ Կը ծախուի Պոլիս, Պանչէ Պազար, Պօղաչաճեան փուռին կից, Կ. Պօղոսեան Եղբարց քով, որոնք յիշեալ հրատարակչական Տան Պոլսոյ ներկայացուցիչներն են։ Կը գտնուի նաև Բերա Ա. Բօմանոֆսկըի և Գասրգիւզ, Էմիրզէի երաժշտական վաճառատուններուն։

Անհաւասիկ կարկեցուցիչ պատասխան մը բոլոր նախանձորդներուն։ Անդրանիկ երաժշտական գործը՝ որ պատուուած է Ա. մրցանակով, ոսկի միտալով, գնահատուած է 80 ոսկիի փոխարժէքով և օտար հրատարակչական ընկերութենէ մը տպագրուած է։

Բացայայտ է որ ամէն երաժշտասէր պիտի փութայ ունենալ այս ընտիր երկերէն մէյմէկ օրինակ, որ օրուան երաժշտական գեղեցիկ նորոյթն է։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ ազգ. Պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպ. Յովհաննէսեանի։ Ներկայ էին Տ. Վահրամ արքեպ. Մանկունի, Տ. Գաբրիէլ եպս. Ճէվահիրճեան, Տ. Ղեւոնդ Դուրեան Տ. Գրիգորիս Պալաքեան վրդ.ները. Տ. Տ. Սահակ Սարգսեան, Միքայէլ Աչճեան Աւագ քհնյ.ները և Տ. Համբակ Էքսէրճեան և Տ. Գրիգոր Ճէպէճեան քհնյ.ները։ Ատենապետ Սրբազանը ի դիմաց Ժողովոյ բարի գալուստ մաղթեց Տ. Վահրամ արքեպ. Մանկունիի։ Ժողովը զբաղեցաւ Իզմիրէն մայրաքաղաքս եկած այր և կնոջ մը խնդիրներովը։ Ժողովը ո և է պատճառ չգտաւ անոնց ամուսնութիւնը լուծելու քանի որ կինը ամբաստանող ո և է ապացոյց չկար մէջտեղ։ Ընդհակառակը բացայայտ կերպով տեսնալով ընտանիքին անդամներէն երրորդի մը ճնշումը այս գործին մէջ ջանաց հաշտեցնել երկու ամուսինները քանի որ անոնք չի հաշտուելու չափ ատելութիւն մը չունէին իրարու դէմ, սակայն այդ հաշտութիւնը չգոյացաւ։

ՈՒՍՈՒՑՉԱՑ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ Սընտուկի Հոգաբարձութիւնը նիստ գումարեց երէկ առտու Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Ներկայ էին երեք անդամները՝ Սարգիս էֆ. Գրնաճեան, Կարապետ էֆ. Խօրասանճեան և Արամ էֆ. Գարամանեան։ Միւս երկու անդամներն էին, ինչպէս կը յիշուի, հանգուցեալ Ռեթէոս Պէրպէրեան և Տօքթ. Վարդազարեան էֆ.ները, որոնցմէ վերջինին մահուան առթիւ յանկայացաւ յայտնեցին ներկայ անդամները։ Յետոյ, Հոգաբարձութիւնը զբաղեցաւ իր օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներով։ 1.—Յայտնի է թէ, Դպրոցասէր Տիկնանց մարմնին կողմէ Այվազովսքիի մէկ ծովանկարը յանձնուած էր Ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկին և այս առթիւ զանազան նուիրատուութիւններ ըրած էին կրթասէր ազգայիններ։ Հոգաբարձութիւնը իր երեկուան նիստին մէջ վիճակ ձգեց՝ գիտնալու համար թէ ո՞վ պիտի ըլլայ տէրը այդ գեղարուեստական առարկային, և Այվազովսքիի ծովանկարը հիաց Տօքթ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեանի։ 2.—Կարգ մը ուսուցիչներ և ուսուցչուհիներ գրաւոր դիմումներով նպաստ և և փոխատուութիւն խնդրած էին, զորս նըկատողութեան առնելով՝ Հոգաբարձութիւնը իր նիւթական կարողութեան ներած սահմանին չափով գոհացում տուաւ անոնցմէ ոմանց։ 3.—Հոգաբարձութիւնը նկատելով որ իր պաշտօնավարութեան հնգամեայ շրջանը ո՛չ միայն լրացած՝ այլ և տարի մըն ալ անցած է, փակեց իր հաշիւները և ուրոշեց իր գործառնութեանց տեղեկագրին հետ հրաժարականը մատուցանել Ազգ. Վարչութեան։

ՊՆԱԿՆԵՐՈՒ շրջագայութիւնը եկեղեցիներէն բառնալու համար Սկիւտարի միացեալ Թաղականութիւնը պատուաւոր թաղեցիներէ կազմուած մասնախումբի մը ընկերակցութեամբ մէկ քանի նիստ գումարեց և գրեթէ վերջնական եզրակացութեան մը հասցուց խնդիրը։ Նկատելով որ թաղին մէջ շրջագայած ամբողջ պնակներուն տարեկան հասոյթը 200 ոսկիի արդիւնք մը կը բերէ, այս գումարը հիմ բռնելով որոշեց չորս աստիճանի բաժնել Թաղեցի ընտանիքները և իւրաքանչիւրէն ստանալ կարողութեան համեմատ 5, 10, 20 և ըստ կամս ղրուշ։ Եկեղեցիներու ծուխերը կը հաշուին 1300 տուն որոնցմէ նուազագոյն հաշուով 300 տան վրայ պիտի ըլլայ այս բաժանումը։ Իսկ մնացած ընտանիքները, ինչպէս նաև եկեղեցի յաճախող ուրիշ բարեպաշտները զուրկ չձգելու համար եկեղեցիին նպաստելէ, անոնց համար ալ մասնաւորապէս մէկ՝ը պիտի նստի բանկալը որպէս զի փոխան պնակի տուեալք նուէրները ընդունի։ Մասնաւոր պնակներ պիտի դրուին եկեղեցիին դուռը յանուն եկեղեցիին, աղքատաց եւայլն ուր ամսաթոշակ վճարողները դրամ ձգելու ստիպուած չպիտի ըլլան։ Կը յուսացուի տարեկան 250 ոսկիի չափ գումար մը ձեռք անցընել այս ձեւով ուրկէ քահանաներու, եկեղեցիին, աղքատաց, հիւանդանոցին, Ս. Էջմիածնի, Ս. Երուսաղէմի եւայլնի բաժինները հանուելէ ետք աւելցած գումարովն ալ կը յուսան աղջկանց արհեստանոցի մը սկզբնական հիմնարկութիւնները ընել Թաղին 12 տարեկանէ վեր օրիորդներուն համար։ «Փոխան պնակի»ի հասոյթները Թաղականութենէն դուրս հետեւեալ երեք պատուաւոր թաղեցիները պիտի մատակարարեն՝ Ալիքսան էֆ. Թօփալեան, Երուանդ էֆ. Գարաեան և Մինասեան էֆ. Էսէֆեան։

ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ երեւելիներէն Մ. Նիկողոս էֆ. Տալեանի, որ անակնկալ վախճանի մը ենթարկած էր իր անձը, յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ ուրբաթ օր տեղւոյն Ս. Յակոբ եկեղեցին մէջ ի ներկայութեան խուռն բազմութեան, ամէն դասակարգէ, ուրովհետեւ վախճանեալը իր գթալումներուն բերմամբ յարաբերութիւն ունէր չատերու հետ։ Իր մահուան անակնկալ դէպքը աւելի չնչտած էր հանրային կարեկցութիւնը իր և իր ընտանիքին ու պարագաներուն հանդէպ։ Ժամանակէ մը ի վեր իր մտաւոր վիճակին մէջ տեսնուած փոփոխութեան գիտակ՝ քահանայից դասը որոշեր է եկեղեցական պարտուպատշաճ արարողութեամբ կատարել թաղման կարգը։ Մկրեան Տ. Յովհաննէս Աւագ քահանայ Հայրը նամակով իր ցաւակցութիւնը յայտնեց վախճանեալին այրիին՝ որ իր եղբօր, հանգուցեալ Մկրեան Սարգիս էֆ.ի զաւակն է։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.—Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ ի Բարիզ հաստատեալ Վսեմ. Տիկին Օ. Պաղտատլեան իր հանգ. ամուսնոյն Օհան էֆ. Պաղտատլեանի մահուան տարելիցին առթիւ 540 ղրշ. նուիրել բարեհաճած է։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՍԵՊՈՒՀ ԷՖ. ԲԼԱՏԵԱՆԻ

ՏԵՍՈՒՉ ԱՆՑԱԳՐԱՏԱՆ ԴԻՒԱՆԻ ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Վաղեմի և յարգուած պաշտօնեայի մը դիրքին վայելուչ կերպով և պատշաճ մեծարանքով կատարուեցաւ երէկ յուղարկաւորութիւնը Սեպուհ էֆ. Բըլատեանի, Մագրիգիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ, որ այս առթիւ չքեղօրէն լուսազարդուած էր մասնաւոր խնամքովը տեղւոյն լուսարարապետ Տ. Յուսիկ քհն.ի։ Եկեղեցիին ատեանը մահաբեմի մը վրայ դրուած էր դագաղը, որուն վրայ գեղեցիկ ծաղկեփունջեր դրուած էին Մագրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդին, Դպրաց Դասուն, Ազգ. Պատրիարքարանի պաշտօնէութեան, Տէր և Տիկին Զարեհ Բլատեանի, Տէր և Տիկին Սեպուհ Ակսեանաքեանի, Տէր և Տիկին Արմենակ Շիրինեանի և Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդին կողմէ։

Ժամը 9ին Մաքրիգիւղ ժամանեց Ս. Պատրիարքը՝ ընկերակցութեամբ Փոխանորդ Սրբազանին, և երկաթուղւոյ կայարանէն ընդունուեցաւ թաղին քարոզիչ Տ. Զաւէն Ծ. վրդ.ի և Թաղ. Խորհուրդի անդամ Արսէն Արսէնեան, Աբրահամ Սահաթճեան էֆ.ներու և հանգուցելոյն որդւոյն՝ Զարեհ էֆ. Բլատեանի կողմէ։ Ն. Սրբազնութիւն առաջնորդուեցաւ եկեղեցի, որուն դրնէն դիմաւորեցին ներկայ եկեղեցականները, Թաղ. Խորհուրդին անդամները և այլն։ Ս. Պատրիարքը պահ մը Խորհրդարանին մէջ հանգստանալէ ետք նախագահեց յուղարկաւորութեան, իր շուրջը ունենալով Տ. Մկրտիչ Արքեպիսկ. Վեհապետեան, Տ. Համբակ եպսկ. Դիմաքսեան, Տ. Գէորգ Արքեպսկ. Երէցեան և Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվահիրճեան. Տ. Տ. Յակոբոս Շահպազեան, Վահան Պարտիզակցի, Վահան Յակոբեան, Զաւէն Եղիաեան, Գնէլ Գալէմքեարեան, Եպրաս Սալլեան վրդ.ները և տեղւոյն ու շրջականներէն եկած բազմաթիւ քահանաներ։ Իսկ դասին մէջ իբր սգակիր կեցած էին Տ. Տ. Եղիշէ, Վահրեճ, Կարապետ վրդ.ները և քանի մը քահանաներ։ Այս առթիւ տեղւոյն Տատեան վարժարանի աշակերտներէն պատգամաւորութիւն մը Տնօրէն Պօղոս էֆ. Պէզազեանի և Արմենակ էֆ. Պաղտատլեանի առաջնորդութեամբ սգակիր կեցած էին ի պատիւ հանգուցելոյն։

Երգեցողութիւնները երգուեցան դաշն ու տխուր եղանակով, որոնց աւարտումէն ետք Ս. Պատրիարքը բնաբան ունենալով «Ուղիղն ինքնին իմանայ զճանապարհս իւր» խօսքը, դամբանական մը խօսեցաւ։ «Ուղիղը պէտք է կ՚ըսեն աշխարհի մէջ քալելու համար, քանի որ չփոթ են ճամբաները, դժուարին են պայմանները, այնպէս որ մեր բովանդակ կեանքին մէջ այդ ծուռ ու մուռ ճամբաներէն քալելու համար պարտաւոր ենք միշտ անոր հետեւիլ, ուղղութիւնը միայն բռնել իբրեւ նպատակակէտ։ Ի՛նչ ճամբայ ընտրելու է աշխարհի մէջ այնպէս որ կարենանք պէտք եղած և պատուաւոր կերպով ապրիլ, ներքին գոհունակութիւն մը զգանք և միեւնոյն ատեն գոհ ձգենք ամէնքը և ոչ թէ դժգոհ ընենք մեր չուրջիններ։ Պէտք է ուղիղը նախընտրենք միշտ մեր գործերուն մէջ, և մեր անձնական չահերն ու զանազան հաշիւները չի չփոթենք անոնց հետ։ Սակայն ասդին անդին խյնալու պէտք չկայ ուղիղը իմանալու, ըմբռնելու համար, քանի որ ան ինքնին կը յայտնուի և կը հասկցուի «Ուղիղն ինքնին իմանայ զճանապարհս իւր» կ՚ըսէ իմաստունը։ Եթէ սակայն ուղիղը պէտք է ամէնէն հասարակ արհեստաւորէն մինչեւ ամէնէն բարձր դասու անհատին համար, որչափ առաւել եւս հարկաւոր կը դառնայ ան պաշտօնէի մը համար, որ հանրութեան համար կ՚աշխատի, անոր չահերուն պաշտպանութեան կը նկրտի միշտ, և չմոլորելու, չչփոթելու համար պէտք ունի ուղիղ և անսայթաք ընթացքի մը։ Ուղղութիւն կ՚ըսենք, սակայն խնդիրը գործադրութեան մէջն է։ Ինչպէ՞ս պէտք է ապրիլ, ունենալ ա՛յնպիսի կենցաղ մը, որ ուրիչին բամբասանքին տակ չիյնանք, ասոր անոր խածածանքները չհրաւիրենք մեր վրայ։ Ահա հարցում մը, որուն պատասխանելու համար երկար բարակ մտածելու և խորհելու հարկ չկայ։ Պաշտօնեայի մը, վաղեմի աշխատաւորի մը դագաղը ունինք այժմ հոս, որուն չուրջը հաւաքուած ենք, և ամէնքս ալ իր մասին դատաստաններ կը կազմենք, իր կեանքին վերլուծումը կ՚ընենք։ Այսպիսի դամբաններու առջեւ դագաղը չատ լաւ կը խօսի ինքնին։ Հանգուցեալը քառասունըհինգ երկար տարիներ անընդհատ ծառայեց այնպիսի ճիւղի մը մէջ որ դժուարին է ինքնին, որ չատ չրջահայեցութիւն և անչահախնդրական ոգի պահանջող պաշտօն մըն է արդարեւ։ Սակայն ասոր հետ մէկտեղ այսօր ոչ ոք կը բամբասէ զինքը, ոչ ոք իր մասին ունի աննպաստ կարծիք ու դատաստան։ Նա պաշտօնավարեց երկար տարիներ անաղմուկ, առանց իր վրայ խօսեցնել տալու, ահա այդ իսկ կը կազմէ այնպիսի արժանիք մը, որուն յարգը պէտք է գիտնանք և գնահա-

տէնք ամէնքս ալ։ Հանգուցեալ Սեպուհ էֆ.ն, այդ մեծութիւնը, այդ արժանիքը կը ձգէ մեզի իբր ժառանգ։ Ան քալեց անսայթաք, ուղղութիւնը բռնեց իրեն իբր կանոն, և պատուաւոր կերպով մը գծեց իր ճամբան, և իր գործին մէջ իր կեանքը մաշեցուց վերջապէս հիւանդութեան մը ենթակայ ըլլալով կը բաժնուի այսօր մեզմէ յաւիտենապէս, սակայն գովեստով և համակրական զգացումներով, որոնք կը յայտնուին իր դագաղին շուրջ։

Եկեղեցին եթէ մեզ կը հրամայէ երկու խօսք խօսիլ դագաղներու վրայ, այն ալ ուրիշ նպատակ չունի եթէ ոչ հանգուցեալին կեանքին դրուագները վերլուծելով խրատներ, բարի օրինակներ հանել մեզի համար։ Այս է դամբանականի մը նպատակը։» Ն. Սրբազնութիւն երկնային հանգիստ մաղթելով հանգուցելոյն հոգւոյն և մխիթարութիւն նաև հանգուցեալին զաւկըներուն. վերջացուց իր դամբանականը։ Ապա Ն. Սրբազնութեան նախագահութեամբ կազմուեցաւ թափօրը, որուն առջևէն Պատրիարքարանի բարապան մը թաւշեայ բարձիկի մը վրայ կը տանէր հանգուցեալին արժանացած Գ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշանը։ Մոսկերը բռնած էին Լևոն Բիւրքճեան, Եդուարդ Թիւլպէնտճեան, Նշան Բաբազեան, Ներսէս Երէցեան, Հրանտ Մարգարեան և Յակոբ Նորհատեան էֆ.ները։ Իսկ կերոնները կը կրէին Վառժապետ Սամուէլօֆ, Շահին Գասպարեան, Յովակիմ Մանուէլեան, Գասպար Համամճեան և Լևոն Բաբազեան էֆ.ները։ Ս. Պատրիարքը մինչև եկեղեցին դուռը հետևեցաւ թափօրին որմէ ետք թափօրին նախագահութիւնը յանձնելով Տ. Մկրտիչ Արքեպսկ.ի, առաջնորդուեցաւ խորհրդարան, ուր իր ներկայութեան ընդունելով հանգուցեալին որդիներն ու փեսաները օրհնալից ցաւակցութիւններ յայտնեց, դրուատելով Բլատեան էֆ.ի յիշատակը։ Թափօրը անցնելով հանգուցելոյն դրան առջևէն կանգ առաւ երկաթուղւոյ ճամբուն առջև. ուր վերջին հոգւոցը արտասանուելով դագաղը Տ. Զաւէն վրդ.ի առաջնորդութեամբ և զանազան համկիրներու և բարեկամներու հետևողութեամբ տարուեցաւ գիւղին գերեզմանատունը, ուր ամփոփուեցաւ հանգուցեալ Սեպուհ էֆ.ի մարմինը։ Ներկայ յուղարկաւորները ցաւակցութիւն յայտնեցին հանգուցելոյն զաւկին Զաբէհ էֆ. Բլատեանի և երկու փեսաներուն Սեպուհ Ալեանաքեան Արմենակ Շիրինեան էֆ.ներու։

Յուղարկաւորներու ստուար բազմութեան մը մէջ կը նշմարուէին Տեարք Միհրան Սեթեան, Սեդրաք Տէլսիզեան, Երուանդ Բաբազեան, Բարթող Թէլեան, Կարապետ Խաչատուրեան, Մկրտիչ Մելիքեան, Տիգրան Նշաստաճեան, Գառնիկ Հայկեան, Նշան Փափազեան, Արմենակ Թէլլալեան, Նշան Կիւրճեան, Եփրեմ Փափազեան, Պատրիարքարանի ամբողջ պաշտօնէութիւնը, Մարտիկ Հիւնքեարպէյէնտեան, Մեսրոպ Պէյլիկճեան, Զաքար Փափազեան, Սահակ Խանճեան, Լևոն Կիւմիւշեան, Յովհաննէս Կրճիկեան, Խաչիկ Մանասեան, Ներսէս Երէցեան, Վառժապետ Սամուէլօֆ, Գրիգոր Մագուլեան, Մանուկ Արզեան, Գամէր Շիրինեան, Տօքթ. Էնֆիյէճեան, Տօքթ. Թիւլեան, Հայկ և Նշան Անտոնեան եղբարք, Վահրամ Տէր Ներսէսեան, Կարապետ Բիւրքճիխանլեան, Ռափայէլ Գարակէօզեան, Սամաթիոյ Մխիթար Միհրան էֆ., Գէորգ Յովակիմեան, Ղազարոս Ճէբրահեան, Միհրան Այանեան, Ագրիպաս Փափազեան, Մասեհ Օլէկեան, Բարթող Հիւնքեարպէյէնտեան, Գէորգ Գարակիւլեան, Միհրան Ջօպանեան, Լևոն Զամիչեան, Միհրան Իւպլիւքճեան, Ստեփան Թէրզեան, Միհրան Եաղըճեան. Յակոբ Չիլճեան, Գրիգոր Մարգարեան և տակաւին շատ մը յուղարկաւորներ, որոնց անունները անկարելի է մի առ մի թուել։

Այս առթիւ Խմբագրութիւնս իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցելոյն զաւակներուն, ընտանիքին և բոլոր պարագաներուն։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

26 Մայիս 1908

Ֆրանսական 3	96.45
Օսմանեան Միացեալ բաց.	96.30
» » գոց.	96.32
Երկաթուղի	181.50
Պանք Օթթոման	727.—
Պոլիս Բարա Այտըն	443.—
Թրամվայ	50.75
Րիօ Թինթօ	1589.—

"ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ" ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ԾՆՈՒՆԴ

Կիրակի օր, Թօփ-Գաբուի Ս. Նիկողայոս եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցաւ Մկրտութիւնը Գրաշար Գրիգոր Ալեանաքեանի երկրորդ որդւոյն՝ կնքահայրութեամբ եղբօրը՝ Վահրամ Ալեանաքեանի։ Երախան կոչուեցաւ ՄԱՐՏԻՐՈՍ-ՀԱՅԿ։ Մկրտող քահանան էր Տ. Առամ քահանայ։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՍՏՈՒԾԱՏՈՒՐ ԱՉՃԵԱՆ
ՕՐ. ԱՐԱՔՍԻ ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ
ՆՇԱՆՈՒԱԾ

Բերա, 11 Մայիս 908

Թերթիս փոխ-գրաշարապետ Տիար Աստուր Աչճեանի նշանախօսութիւնը Օր. Արաքսի Էքսէրճեանի հետ, տեղի ունեցաւ կիրակի գիշեր, Բերա, Էքսէրճեանց բնակարանին մէջ, երկու կողմի ազգականներու և բարեկամներու ներկայութեան։ Տիար Աստուր աշխատասէր և պարկեշտ երիտասարդ մըն է, որ իր համակրելի բնաւորութեամբը և արհեստին մէջ իր ունեցած կարողութեամբը սիրելի դարձած է բոլոր զինքը ճանչցողներուն։ Իսկ Օրիորդ Էքսէրճեան, ընտանեկան խնամեալ կրթութիւն մը ստացած, սրտի ու հոգիի ազնիւ ձիրքերով օժտուած օրիորդ մըն է, որ ընտանեկան հաճելի յարկ մը կազմելու ամէն յոյս կը ներշնչէ։

Այս նշանախօսութեան առթիւ մեր շնորհաւորութիւնները թէ՛ գեռատի խօսնցեալներուն և թէ իրենց պարագաներուն։

ՆԵՐՔԻՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Սամիէէ ասատճան տրուեցաւ արտաքին գործոց նախարարութեան հիւպատոսական գործերու դիւանին քարտուղարներէն Վասըֆ պէյի։ Սալիսէ՝ Այտընի նահանգին կեդրոնական նախագահ ատեանի հուգուգի ճիւղին նախագահ Մուսթաֆա Շէրիֆ էֆ.ի և Տարտանէլի մէջ պաշտօնավարող ոստիկանութեան Բ. գոմիսէր Հիւսէյին Հիւսնի էֆ.ի։

ՊԱՇՏՕՆ.— Համէյտայի կառավարիչ անուանուեցաւ Միւնթէֆիքի նախկին կառավարիչ Ահմէտ Իզզէթ պէյ։ Թաշօզի կառավարիչ անուանուեցաւ Խմտական Խորհուրդին անդամ Նէճիպ պէյ, որուն յաջորդեց Թաշօզի կառավարիչ Ճէլալ պէյ։

*** Գամոէլմօնիի կէօյնիւք գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Պրուսայի Եէնիշէհր գաւառակին գայմագամ Րուշտի պէյ, որուն յաջորդեց կէօյնիւքի գայմագամ Հիւսէյին Սըտքը էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Ե. զօրաբանակին Հալէպի հիւանդանոցին առաջին վիրաբոյժ Նազմի էֆ.ի և Թաշ զապետութեան Ժ. շրջանակին Թանզիֆաթի շրջան պաշտօնեայ Շաքիր էֆ.ի։

ԲԱՂԱՔԱՑԻՆ հանգստեան թոշակի մնտուկը այս հինգշաբթիէն սկսեալ պիտի հատուցանէ ապրիլի ամսաթոշակները։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան Ա. Թարգման Մ. Մաքօվ, որ արձակուրդով Բեդերսպուրկ կը գտնուէր, Պոլիս վերադարձաւ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Զեհնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ կարգ մը անձեր, առանց պաշտօնական արտօնութեան և հրամանի, օսմ. երկիրներու մէջ հնութեան պատկանող շէնքերը կը քանդեն և հին գերեզմանատանց ու քարայրներուն մէջ պեղումներ կը կատարեն, ծանոյց ամէն կողմ արգիլել այդ պարագան և անսաստողները օրինական պատիժներու ենթարկել։

ԿՍՈՒԲԻ ՍԱԿԱՑՈՅՑ.— Քաղաքապետութեան կողմէ պատրաստուած վարձու կառքերու սակացոյցը մօտերս պիտի գործադրուի։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ.— Հարցում եղած էր թէ ուրիշի պարտական եղող անձերէ ոմանց սեփական անշարժ կալուածները երբ, պարտուց գանձումը ապահովելու համար, դատաբանի վճռագրով աճուրդի դրուին, և երբ այդ պարագային սեփականատէրը զայն ուրիշի վարձու տալով՝ երեք տարուան վարձքերու գումարով կարենայ իր պարտքը հատուցանել, այն ատեն ի՞նչ պէտք է ընել, աճուրդը պէ՞տք է յետաձգել թէ ոչ։ Պատասխանուեցաւ որ թէև կանոնագիրը կը տրամադրէ որ երբ անշարժ կալուածի մը երեք տարուան հասոյթը բաւէ պարտուց հատուցման, հարկ չկայ զայն ծախելու, բայց այդ տրամադրութիւնը վերոյիշեալ գրաւի դրուած անշարժ կալուածներուն չվերաբերիր, վասն զի արդէն գրաւի չդրուած անշարժ կալուածներու երեք տարուան վարձքը եթէ բաւէ պարտուց հատուցման, սովորական պարտքի համար չեն ծախուիր անոնք։ Ուստի ըստ օրինի հարկ է որ աճուրդի գործողութիւնը երբ վճռուած է շարունակուի։

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԸ.— Անասուններու, հանքերու և երկրագործական նախաթերութիւնը ծանոյց մաքսային վերատեսչութեան թէ այսուհետ հարկ չէ միաւցած շարունակել անասնոց և անոնց մորթին եւն. Պոլսէն արտածման դէմ դրուած արգելքը։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Պոլսոյն առևտրական դատարանը մանուկ հաչակեց Պոլիս, Վալիտէ խանը հաստատուած շուխայի վաճառական Մուզ Պէնար Իզաք Էպէօզըը Ընկերութիւնը։ Դատարանին անդամ Խիւրշիտ պէյ միւս գոմիսէր կարգուեցաւ և փաստաբան Օսման Թալաթ պէյ, Յովհաննէս էֆ. Պապուշեան և Հայագի էֆ. ալ ժամանակաւոր սէնտիք։ Իզցաւ կ՚ըսէ թէ այդ վաճառատան պարտքը 120,000 ոսկի է։ Վաճառատան փոխառուորդները երկու ամիս առաջ պահանջատէրերը հրաւիրելով 100էն 40 վճարելու պայմանով իրաւախոհութիւնմը կնքեցին, սակայն պահանջատէրերէն ոմանք չհաւանելով դատ բացին, որով դատարանը արձակեց սնանկութեան վճիռը, պայմանով որ սնանկութեան սկզբնաւորութիւնը սահմանուի սէնտիքներու կողմէ յառաջիկային տրուելիք տեղեկագիրներուն համաձայն։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ վարչութիւնը նաւազուրդի դրած է Բաչա-Պաղչէի և Պէյքօզի նաւամատոյցներուն վրայ սպասման սրահներու շինութիւնը, պատրաստուած յատակագծերուն և յանձնառութեան տետրին վրայ։ Վերջին նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ Մայիս 15ի այս հինգշաբթի օր ժամը 5էն 10, Շիրքէթի վարչական խորհուրդին առջև։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել նոյն վարչութեան, ամէն օր ժամը 4էն 11։ 3—4

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ԵՒ ԸՆԿՂՄՈՒՄ.— Օսմանեան Նիյմեք շոգենաւակը որ Քարթալ Լիզօրի վարչութեան տակ կը գտնուէր, երէկ առտու ժամը $2^{1}/_{2}$ին Ախըր Գաբու կ՚երթար։ Սարայ-Պրունիէն դարձած ատեն, դէմ դիմաց զրտնուեցաւ յանկարծ Մախսուսէի Անատօլու շոգենաւին հետ, որ Այ-Սթէֆանոսէն կուգար։ Ընդհարումը այնքան սաստիկ եղաւ որ շոգենաւակը ընկղմեցաւ։ Իր երեք մարդիկն ու նաւապետը ազատուեցան։

*** Սիլիվրիէն եկող Իհսանը Խիտա շոգենաւակը երէկ ժամը $8^{1}/_{2}$ին Եէնի-Գուլէի բացերէն անցած ատեն զարկաւ Երկաթքիի երկու մակոյկներէն մէկուն, որ խորտակելով ընկղմեցաւ։ Իր մէջը կային 17 հոգի որոնք ազատուեցան։

*** Մախսուսէի 20 թիւ շոգենաւը առջի իրիկուն ժամը 9.15ին Բէնտիքէն մեկնած էր և Մեծ Կղզի ալ հանդիպելով կամուրջ կուգար, երբ Գրնալըի բացերը անիւները դարձնող գլանը կոտրեցաւ և ցամաք չկրնալու համար նաւապետը երկաթ նետեց։ Մախսուսէի Իհսան շոգենաւը որ ժամը 10.15ին կամուրջէն ելած էր դէպ ի կղզիները, այդ տեղէն անցած պահուն 20 թիւին վիճակը տեսնելով մօտեցաւ և ուղևորները առաւ։ Իհսան իր ուղևորները իրենց տեղերը տանելէ ետքը գիշերուան ժամը 2ու կէսին նորէն կամուրջ գնաց փոխադրելով 20 թիւին ուղևորները։ Իհսան նաև 20 թիւը քաշեց ու Գրնալըի նաւամատոյցին մօտ տարաւ։ Մախսուսէի վարչութիւն, իմանալով նաւաձիգի մը միջոցաւ կամուրջ բերել տուաւ 20 թիւը։ Այդ արկածին հետևանքով առջի գիշեր վերջին շոգենաւով Մեծ կղզի երթալիք ուղևորները ժամը 3ին իրենց տեղերը գացին, վասն զի 20 թիւը ժամը 11ու կէսին երթևեկութիւնը պիտի կատարէր, բայց կամուրջ չժամանելովը անոր տեղ Գալամբօ շոգենաւը ճամբայ ելաւ ժամը կէսին։

ՅՈՒՍԱՀԱՏՆԵՐ.— Անցած օր գրած էինք թէ Բերա, չաքարագործ Օննիկ էպ.ի աշկերտը Աչոտը ճամբած էր գողութեան համար։ Աչոտ երէկ սակեց յուսահատելով փորձեց ինքզինքը կախել Բանկալթիի իր տան առաստաղէն, բայց ազատուեցաւ։

*** Էվքաֆի քարտուղարներէն Մէհմէտ Բաղիպ էֆ. առջի օր երբ Պալըքբազարէն մակոյկ նստած էր, ինքզինքը ծով նետեց, բայց ազատուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՏՈՒԱՄԸ

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՏՆՕՐԷՆԻՆ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ առտու արիւնալի տուամ մը տեղի ունեցաւ Ղալաթիոյ մէջ։ Սելանիկի Պանքային Տնօրէն Մ. Իզաաք Մօլխօ սպաննուեցաւ Պանքային Քավասին՝ Ապէտինի կողմէ։ Այս տուամը որ մեծ յուզում առաջ բերաւ, հետևեալ պարագաներուն մէջ գործուեցաւ։ Մ. Մօլխօ առջի օր դիտողութիւն ըրած էր Ապէտինի թէ իր ընկերակից ծառաները կը գանգատին իրմէ որ կը թերանայ իր գործին մէջ։ Ապէտին ըսած էր թէ՝ ինք վեց տարի է հոն կ՚աշխատէր, և անոնք նորեկ էին, հետևաբար պէտք էր որ աւելորդ գործն ալ անոնք կատարէին։ Տնօրէնը ըսաւ թէ ատիկա իր գիտնալիք բանը չէր. գործը ամէնուն ալ կը պատկանէր որով ամէնքն ալ պիտի աշխատէին։ Հակառակ պարագային եթէ չուզեր, կրնար մեկնիլ և գլխուն ճարը նայիլ։

Երէկ առտու Մ. Մօլխօ ժամը եւրոպական 9ին եկաւ Պանքա և բաւ սովորութեան գնաց մեծ դրան ձախակողմը՝ խորհրդակցութեանց սենեակը։ Մ. Մօլխօ տեսաւ որ աւլուած չէր և անկարգ էր նոյն տեղը։ Այս պահուն Ապէտին ներս մտաւ բերելով օրուան նամակները։ Մ. Մօլխօ յանդիմանեց քավասը որ դարձեալ չէ աւլեր և իր գործին հոգ չէ տարեր։ Ապէտին խիստ շեշտով պատասխանեց թէ ատիկա իր պարտականութեան սահմանին մէջ չէր։ Տնօրէնը այն ատեն հրամայեց որ կրպանայ մեկնիլ և թէ արձակուած էր իր գործէն։ Ասոր վրայ Ապէտին, հարցուց թէ որո՞ւ պէտք է տալ ուրեմն բանալիները և բիվօլվէրը։ Կը կարծուի թէ այս հարցումը պատրուակ մըն էր միայն հրացէնը հանելու համար, և իբրաւ ալ, առանց Մ. Մօլխոյի պատասխանին սպասելու, Ապէտին կրակեց զայն և գնդակը գնաց մխուեցաւ անոր աջ կողին։ Ոճրագործը երկրորդ անգամ մըն ալ պարպել փորձեց, բայց Տնօրէնը, թէև վիրաւոր, յաջողեցաւ յարձակիլ քավասին վրայ և անոր ձեռքէն առնել բիվօլվէրը։ Այս միջադէպին պահուն նոյն սենեակը կը գտնուէին նաև Պանքային ատրագրութեան պաշտօնեան և արկղակալը, որոնք, ինչպէս նաև պայթման ձայնէն փութացող միւս պաշտօնեաները զայլեցին ոճրագործը և յանձնեցին ոստիկանութեան։ Մ. Մօլխօ երբ զգաց թէ վիրաւորուած է, անմիջապէս ըսաւ թէ տունէն ընտանիքը կանչուի։ Միւս կողմէ խակոյն բժշկական զարմաններու դիմուած եղաւ։ Իտալական հիւանդանոցին բըժիշկ Տքթ. Մէրի, ոստիկանութեան նախարարութեան բժիշկ Տօքթ. Քրիստոֆորիտէս, Տօքթ. Մաթէոսեան, Թարանթօֆ, Սապրի, Ապումէլ, Տէմէթրը Աքքալ եւն.։ Գնդակը աջ բազուկը խորտակելէն ետք մտած էր կողը և 6 սանդիմէթր երկարութեամբ մորթին տակ սահած էր ծակած էր լեարդը և փորին մէջ մնացած էր, որով վիրաբուժական գործողութիւն մը անհրաժեշտ էր։ Եւ որովհետև վիրաւորը հիւանդանոց փոխադրել կարելի չէր, գործողութիւնը հոն կատարել հարկ դատուեցաւ, և գործիքներ բերուեցան, սակայն մինչև ասոնց ժամանումը վիրաւորը իր վերջին շունչը փչեց, վիրաւորուելէն ճիշդ ժամ մը ետքը։ Շատ սրտառուչ եղաւ վերջին վայրկեանը երբ հասան Մ. Մօլխոյի կինը և աղջիկը որոնք այս անակնկալ տուամին յուզման տակ խելայեղած էին։ Տուամին լուրը Բերա հասնելուն, Ընդհ. Դատախազ Գաբրիէլ էֆ. Նէչտէրճեան և Սիման պէյ, ուրիշ պաշտօնատարներու հետ փութացին Ղալաթիա, ոճրին վայրը և հարկ եղած տեղեկագիրը պատրաստեցին։ Բժշկական քննութիւնը կը հաստատէր թէ մահը առաջ եկած էր ներքին արիւնահոսութենէ, զոր կարելի եղած չէր դադրեցնել։ Սպաննուած Մ. Մօլխոյի մարմինը փոխադրուեցաւ իտալական հիւանդանոցը ուր դիազննութիւն մը կատարուեցաւ, ի ներկայութեան ոստիկանական բժիշկ Տօքթ. Լուիճի պէյի։

Մարդասպան Ապէտին կամ ուրիշ անունով Մուհիտտին, Մանասթիրի Կէօրիճէ քաղաքէն է, 40 տարեկան և վեց տարի առաջ մտած էր Սելանիկի Պանքան։ Անկէց ի վեր անկարգ ընթացք տեսնուած չէր։ Ամուսնացած ալ էր, և վերջերս կինը հիւանդացած ըլլալով, Մ. Մօլխոյէն դրամ խնդրած էր։ Մ. Մօլխօ մաղքնալով բժիշկ մը յառկացուց և դեղին ստակներն ալ իր գրպանէն տուաւ, առանց գիտնալու թէ այդ մարդուն գնտակին զոհ պիտի երթայ։ Ապէտին բացարձակապէս կ՚ուրանայ իր ոճիրը և կ՚ըսէ թէ ոչ ինք րեվօլվէր կը գործածէր։ Մարդասպանը ուրիշ երկու եղբայրներ ալ ունէր Պոլսոյ մէջ, մէկը չերպէթճի Ահմէտ, և միւսը Հասան՝ որ Սելանիկի Պանքային Պոլսոյ կողմի ճիւղին դռնապանն էր։ Հասան երէկ իր գործին գլուխը եկած չըլլալով, մարդ ղրկուեցաւ իր բնակավայրը՝ Բեազըթսանէ գիւղը, թէ ինչո՞ւ չէր եկած։

Սպանեալը Մ. Իզաաք Մօլխօ, իտալահպատակ հրեայ էր, 48 տարեկան։ Սուլթանիէ վարժարանէն շրջանաւարտ ըլլալէ ետք մտած է դրամատէր Բամոնտոյի քով, ուր ետքը Տնօրէն էր եղած։ Անկէց քանի տարի առաջ մտաւ Սելանիկի Պանքան իբր Բ. Տնօրէն և քանի մը տարի ետք, երբ առաջին Տնօրէնը մեռաւ, անոր յաջորդեց իբր Ա. Տնօրէն։ Կարող ելմտագէտ և անսեթևեթ մըն էր և իր մահը կորուստ մը կը համարուի Պոլսոյ ելմտական շրջանակին համար, ուր շատ յարգուած և սիրուած դէմք մըն էր։ Բարեգործական մարմիններու ալ միշտ կ՚օժանդակէր. վերջին անգամ Խասգիւղի մեծ հրդեհին համար հանգանակութեան գլուխ կանգնեցաւ։ Սկեանս Իզրայէլէթի Ա. անդամ էր, Իտալական բարեսիրական մարմնոյն տնդամ, Հրէից սինակոկին և հիւանդանոցին հոգաբարձու, և այլն։ Մ. Մօլխօ կը թողու երեք զաւակ, երկու աղջիկ և մէկ մանչ, որոնցմէ մէկ աղջիկն ու տղան Եւրոպա կը գտնուին ուսման համար։

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, կէս օրէն ետք ժամը եւրոպական 4ին, Բերա, իտալական հիւանդանոցին մէջ։

Այս տխուր առթիւ մեր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալին անմխիթար այրիին, զաւակներուն և ընտանիքին, ինչպէս նաև Սելանիկի Պանքային վարչութեան։

*** Օսմ. Կայս. Պանքան, Քրէտի Լիօնէն, Վիէննայի Պանք Ֆէտերալը, Պանք տ՚Աթէնը, Տօյչէ Օրիէնթ Պանքը, Միտիլլինի Պանքան և Սօչիէթա Քօմէրսիալէ տ՚Օրիանթէն իբր ցաւակցութեան նշան Սելանիկի Պանքային Տնօրէն Մ. Մօլխոյի մահուան առթիւ, որպէս զի իրենց պաշտօնեաները կարենան ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան, որոշած են որ այսօր իրենց կիշէնները գոցուին կէս օրէն ետք ժամը 2ին, փոխանակ ժամը 4ին։ Սելանիկի Պանքան ալ կէս օրէն ետք գոց պիտի ըլլայ։

Այրի Տիկին Իսաաք Մօլխօ, Պ. Սամ, Օրդ.ք Էվլին և Նատիա Մօլխօ, այրի Տիկին Սամուէլ Մօլխօ, այրի Տիկին Ա. Աճիման, Տէր և Տիկին Վիդալի Մօլխօ և զաւակները, Տէր և Տիկին Սամ Մոտիանօ և զաւակները, Տէր և Տիկին Վիքդոր Ֆէրնանտէզ և որդին, Մ. Հանս Շուլնի (Վիէննա), Մ. Կալիպ Աճիման, Տօքթ. Միւրատ Աճիման և Տիկինը, Մ. Ասիլ Աճիման, Տէր և Տիկին Կէզման (Լիոն) և դուստրը, Տէր և Տիկին Պ. Ապուաֆ տը Լէտօ, Օրիորդ Մէլէք Աճիման, Տէր և Տիկին Նիսիմ Մօլխօ և ընտանիքը, Մ. Ժօզէֆ Մօլխօ և Մօլխօ, Ֆէրնանտէզ, Քամօնտօ, Քաբուանօ, Քօհէն և Ամօն ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառն կորուստը յանձին՝

Մ. ԻՍԱԱՔ ՄՕԼԽՈՅԻ
ՏՆՕՐԷՆ ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

իրենց ամուսնին, հօր, որդւոյն, եղբօր, հօրեղբօր և ազգականին, որ երէկ առտու մեռաւ յանկարծական մահուամբ, և կը խնդրեն որ ներկայ գտնուիք յուղարկաւորութեան հանդէսին, որ տեղի պիտի ունենայ իտալական հիւանդանոցին մէջ, այսօր, չորեքշաբթի 14/27 Մայիս ժամը 4ին (Ր. Ե.)։

Սելանիկի Պանքային Պոլսոյ ճիւղը ցաւով կը ծանուցանէ ձեզ իր Տնօրէնին՝

ԻՍԱԱՔ ՄՕԼԽՈՅԻ

յանկարծական կորուստը և կը խնդրէ ձենէ ներկայ գտնուիլ անոր յուղարկաւորութեան հանդէսին, որ տեղի պիտի ունենայ իտալական հիւանդանոցին մէջ այսօր չորեքշաբթի ժամը 4ին։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Մայիս 13 Երեքշաբթի

ՑՈՐԵՆ

Առաջին	ճերմակ	օխան	53	54
Երկրորդ	»	»	52	-
Խառն		»	50	
Զավտարը		»	47	49
Կարծր առաջին		»	55	56
Կարծր միջին		»	54	—
Կարծր խառն		»	52	—

Այսօր 3 վակոն Անատօլուի ցորեն ժամանեց։

ԱԼԻՒՐ

		Ղրշ.
Տեղական զըրմա Ա.	պարկ	102—
» » Բ.	»	100—

ՇԵՓ

Օխան 21—22 փարա

ԳԱՐԻ

Գանուբ	քիլէն	$16—17^{1}/_{2}$
Րումէլի և Մերսին	»	15 - 16

***

Շաբթուս ժամանեց ցորեն Անատօլ 38 վակոն։ Ալիւր ռուսական 450 պարկ, ռումանական 300 պարկ, Մարսիլիա 7700, պուլկարական 2050, Իտալիա 3375 պարկ։

Ցորենի և ալիւրի հրապարակը նոր փոփոխութիւն չըլլալով, միօրինակ վիճակի մէջ կը շարունակէ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ 25 Մայիս.— Նախագահ Մ. Ֆալիէռ այս առտու ժամը 7ու կէսին մեկնեցաւ Բարիզէն և ժամը 10նու կէսին Պուլոնեը ժամանելով, նստաւ Լէօն Կամպէդդա յածանաւը. Նախագահը Տուվր ժամանեց ժամը 1ին, և ընդունուեցաւ Քօննօթի Արթէօր իշխանին և դեսպան Մ. Քամպոնի կողմէ։ 50 մարտանաւեր ողջունեցին Մ. Ֆալիէռի գալուստը, երկու կարգի վրայ շարուած։ Շատ մեծ հիացման առարկայ եղան Մանշի նաւարմիին 14 գնդացիկ մարտանաւերը։ Անգլիական թորփիլահալածներուն տորմիղը ընկերացաւ ֆրանսական յածանաւին մինչև Տուվրի նաւահանգիստը։ Ահագին բազմութիւն հաւաքուած էր և խանդավառ ցոյցերով ողջունեց Ֆրանսայի Նախագահը, որ կայարան առաջնորդուելով, մասնաւոր կառախումբ մը նստաւ։ Մ. Ֆալիէռ Լոնտոն ժամանեց ժամը 4ին, և Վիքդորիա կայարանին մէջ ընդունուեցաւ Էտուարտ Թագաւորէն, Կալլէսի իշխանէն և Քրիստիան իշխանին կողմէ։ Ցեռոյ Նախագահը արքունի լանտօ մը նստաւ Թագաւորին հետ, և առաջնորդուեցաւ Սէնթ Ճէյմսի պալատը։ Ահագին բազմութիւն կար անցքին վրայ և խանդավառօրէն կը ծափահարէր անընդհատ։ Այս իրիկուն Նախագահը և Մ. Բիշօն ներկայ պիտի ըլլան Պըքինկէմի պալատան մէջ տրուելիք հանդիսական հացկերոյթին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բարիզէն լուր կը տըրուի Տէյլի Նիւզի թէ Մ. Ֆալիէռ ի դարձին Լոնտոնէն, պիտի այցելէ Բեդերսպուրկ և Զարը փոխադարձ այցելութեան պիտի գայ իրեն։ Ձիկարօ կ՚ըսէ թէ Մ. Ֆալիէռ Բեդերսպուրկ պիտի երթայ Յուլիսի վերջը։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Փանձային նախկին նախարար Մր. Շօ Առևտրական Ընկերակցութեան կողմէ տրուած հացկերոյթի մը ատեն ճառ մը խօսելով, սաստիկ քննադատեց Մր. Րուզվէլդի քաղաքականութիւնը։

ՎԻԷՆՆԱ.— Ֆրանց Ժօզէֆ կայսրը, ինքնագիր նամակ մը ուղղելով արտաքին գործոց նախարար Պառոն Էրէնթալ և պատերազմական նախարար Շէօնայխ զօրավարին, անկաւական նկատեց ատոնց հրաժարման պատճառները։ Կայսրը կը յարէ թէ նախարարներուն վերջին խորհրդակցութեանց հետևանքով գոհացուցիչ լուծում մը տրուած է սպաներու թոշակին և զինուորներու վճարկին բարւոքման խնդիրներուն համար։ Կայսրը այդ մասին գոհունակութիւն և իր վստահութիւնը կը յայտնէ երկու նախարարներուն համար, հրաւիրելով որ շարունակեն իրենց պաշտօնը։

ՊԵՌՆ.— Զիւնի փոթորիկ ծագեցաւ և մեծ վնաս պատճառեց ամբողջ Զուիցերիոյ մէջ։ Հունձքին մեծ մասը փճացաւ։ Հեռագրի, հեռաձայնի և երկաթուղիի հաղորդակցութիւնները ընդհատեցան մեծ մասամբ, մէկ քանի հոգի ալ մեռան։

ԲԷՉՔԷՄԷՏ.— (Հունգարիա).— Առտուն ժամը 9.45ին, երկրաշարժի երեք ցնցում պատահեցաւ և քսան վայրկեան ետքը ուրիշ չորս ցնցում ևս պատահեցաւ։ Ժողովուրդը փախատուներէն, մէկ քանի ծխնելոյզներ փլան և պատեր ճաթեցան։ Կէս օրէն ետքը, ժամը 1.15ին նոր ցնցում մը ևս պատահեցաւ։

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Երեք հազար հոգիէ աւելի կը տառապին թիֆոյէ։ Հիւանդանոցները լեցուած են և չեն կրնար հիւանդ ընդունիլ։ Քաղաքապետութիւնը մասնաւոր տուներ վարձեց հիւանդներու համար։ Կ՚եղծմաչէն ալ վըդովիչ կերպով կը ճարակի։

ԱԹԷՆՔ.— Լաւրիոմ ընկերութեան ընդհանուր ժողովը տեղի պիտի ունենայ յունիս 2ին։ Տեղեկագրէն կ՚երևի թէ անցեալ տարուան շահը նախորդ տարուընէ 360,000 ֆր. նուազ եղեր է, և բաժնեթուղթ գլուխ շահաբաժինը չպիտի անցնի 22.50 ֆր.ը։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը այսօր ստուար մեծամասնութեամբ քուէարկեց եկամուտի տուրքին օրինագիծին այն յօդուածը, որ կը հաստատէ տուրք հաստատել եկամուտի վրայ, անոր մէջը ըլլալով նաև Ֆրանսական Ռանդը։

— Հրապարակը տկար է, ազդուելով Նիւ Եօրքի Սակարանէն եկած լուրերէն, ուր Շրթ. օր զգալի անկումներով փակուեցան թուղթերը։ Բայց մանաւանդ ալ, Նիւ Եօրքի մէջ գինները տկար էին և հետևաբար հրապարակը վրանոտ ընթացք ունեցաւ, բայց ժամը 2ին մօտ, ֆրանսական Ռանդին և ռուսական թուղթերուն ամուր բռնումը ամրացուց գինները։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՎԷ ՊՕՍԹԱ ՆԷԶԱՐԷԹԻ
պինաի ճէտիտ ինշաադ գօմիսիօնընտան

Պօսթա վէ Թէլէկրաֆ տաիրէի ճէտիտէսինին խալա քիւնկէրի վէ սիֆոնլարընըն մահալլէրինէ վազիյէթի վէ սաթէվզիյեթը ամէլիյաթը իլէ պազը ատմիր բարմաքլըգլար իմալաթը պաքէրէ այրը այրը մէվզէի միւնագասայա վէ պինանըն էթրաֆընտա մէվճուտ պարագալարըն մէվառը սիւշապլէյէ վէ քէրէսթէսի թալիպլէրէ աիտ օլմագ իւզրէ ամէլիյաթ հէզէմիյէսի մէվզէի միւզայէտէյէ վազ խըլընմըշ օլմաղլա, թալիպ օլանլարըն պիր ան էվվէլ գօմիսիօնը մախսուսա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

13 մայըս 324

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

13 26 Մայիս 1908

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	104 $38^{1}/_{2}$
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	104 3 $/_{2}$
Երէկուան էն բարձր գինը	»	104 39
» էն վար գինը	»	104 33

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	180 $37^{1}/_{2}$
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	180 $12^{1}/_{2}$
Երէկուան էն բարձր գինը	»	180 $37^{1}/_{2}$
» էն վար գինը	»	180 $12^{1}/_{2}$

Միթիլինի Պանքա		5 —
Սելանիկի	ֆր.	122 —
Քարտալ Բրէվիլէժիէ	ֆր.	30 —
» Օրտինէր	»	25 —

ՔԱՐՈԶԸ

ԷՄԻԼ ԶՕԼԱ

Երբ Երէցը բեմ ելաւ հրեշտակային սփոփութեամբ վերարկուն հագած, պառաւներն իր սովորական տեղը նստած էր, Սուրբ Հրեշտակներու մատուռին առջեւ։

Սովորական մէկ քանի վայրկեան...

...ընաւ չպիտի կրնար այդ ընթացքով երկու ժամ խօսելու ձայն ունենալ, իր կառապանը չատ ուշ պիտի համնէր։ Այս անձկութիւնը իր զգացած ուրախութիւնները կը խանգարէր։

Գ.

Երէցը յանկարծական բարկութեամբ, մազերը ցցուած, բռունցքը օդին մէջ, կ'որոտար.

—«Եւ մանաւանդ վա՜յ ձեզի մեղաւորուհիներ, եթէ Յիսուսի ոտքերուն վրայ չի թափէք ձեր գգլխումին անուշահոտ իւղերը...

...զանին վրայ սպասաւորները ժամանակարար անով կը զգաղին եւ միայն անոր գաւաթին մէջ տասներկու տարուան գինի մը կը լեցնէին, զոր երէցը կը խմէր աչքերը գոցելով։

Որքա՜ն բարի էր երէցը։ Մինչ ան ճարճատող ոսկորներու վառ կրակներուն վրայ կը խօսէր, պառաւներն կը տեսնէր զայն սեղանին վրայ չրթունքները սրբելով բամ առնեն. «Սիրելի տիկին, ահա խորտիկ մը որ ձեզ նոյն իսկ Հօր Աստուծոյ առջեւ ալ ներման պիտի արժանացնէր եթէ երբեք ձեր գեղեցկու-...

...

Շատ կը վախնար որ երէցը իր քարոզը կարճ կը կապէ, այն ատեն պիտի ստիպուէր իր կառքին սպասելու որովհետեւ ընաւ չպիտի գիջանէր առանց օդի մը ցեխերուն մէջը տապլտկելու, եւ կը հաշուէր թէ երէցը...

...որուն շնորհիւ այդ տիկիններուն չփասած տղան դարձած էր։

Երբ հինգշաբթի օրերը իր տունը ճաշի դար, պառաւներն մեծ խնամք կը տանէր անոր։ Հիւրասրահին մէջ անոր բազկաթոռը վառարանին մօտ էր. սե-...

—Ո՛հ, որքա՜ն ուշ մնացի սիրելի տիկին, ըսաւ, գիտէք, կամաւներն ինծի կ'սպասէ, սիրուն նուագահանդէս մը կայ ուրկէ ետք թեթեւ նախընթրիք մը պիտի տրուի։

Թրգմ. Գ... ԷՄԻԼ ԶՕԼԱ

60 ԹԻՒ քօլածի խանութը Թօղ գիւնն Իւսկիւտար Սալապա մէյտանի, 60 թիւ. անոնք որ կ'ուզեն արհեստին կատարեալ պահանջումը քօլայել տալ իրենց չապիկները, օձիքները, թեւնոցներն ու ճերմակեղէնները։ Ուշադրութիւն 60 թիւին։

ԲԺՇԿԱՊԵՏԻ ՄԸ ԽՕՍՔԵՐԸ

ՀԻՒՖԼԱՆՏ ՍԿՍՆԱԿ ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒՆ(*)

Արուեստը մշտնջենական է, դրութիւնները յարափոփոխ ու անցողական են. առաջինը արդիւնքն է մարդուն խղճմիտ դատաստանին, իսկ երկրորդը ժամանակին՝ որու ծնունդն է արդէն։

—Մեր հիւանդութիւնները անուամբ...

...բժշկութիւնը տեսական մը խորհրդածած է. սակայն բժշկին միտքը բնութենէն ու կեանքէն ներշնչուած առնելու է եւ ոչ թէ դրութիւններէն։

—Դիտողութեամբ ու յարաբերութեամբ զարգացածը՝ երեւակայածին կամ տեսական կերպով սաացուածէն աւելի կ'արժէ. ա՛ն միայն կարող է ստոյգ ու տեսական կեանք մը ունենալ։ Բնութեան ուսումը ճշմարիտ միջոցն է անոր հասնելու, ու գիտելու վարժութիւն անհրաժեշտ պայմանն է անոր տիրանալու համար։ Դիտող ոգին...

...

—Առանց խորհրդածութեան, չկայ բանաւոր գործք. գործնականին մէջ...

(*) Հուֆլանտ, ծնած է Գերմանիա 1762ին, եւ մեռած ի Պերլին 1836ին, երբ արքունի բժշկապետ Բրուսիոյ։ Հեղինակութիւն մըն է ինք բժշկական աշխարհին մէջ, ասպարէզին մէջ յիսնամեայ գործնական կեանք մը անցընելէ վերջ փորձառաբար գրած է իր Բժշկական Գործքը, որու ակիզբը օժտած է ներկայ սկզբանց ձեռնհաս խրատականով, զոր իր խրատացի ու վսեմ կրկնակ հանգամանքներուն համար չահեկան համարեցինք թարգմանաբար ներկայացնել։

...գործի մի՛ ձեռնարկեր. լաւագոյն է թողուլ որ բնութիւնը գործէ առանձին, քան թէ ընել ինչ որ անյարմար է ու տարաժամ։

—Համբերութեան վարժուէ, մանաւանդ հինցած հիւանդութիւններու նկատմամբ, ու վստահ եղիր ժամանակին կարողութեանը։ Հիւանդութիւններ կան որ տյնինչ որոշ ժամանակին միայն կրնան բուժուիլ, ու բոլոր կանխաւ գործադրուած միջոցները՝ եթէ գոնէ վնաս չպատճառեն՝ ապարդիւն պիտի մնան։ Ցաճախ բնութիւնը ինքնին անզգալաբար կը ներգործէ լուռ կերպով, կը բարւոքէ հիւանդութիւնը եւ կամ բուժելի սարքեր վիճակի մը կը...

...մար, ինչ բանի գործածեցիր զանոնք. մարդկա՛նց օգուտին համար արդեօք, եթէ ոչ համբաւիդ ու հարստութեանդ սիրուն. բոլոր ուսմանցդ ու գործքերուդ մէջ նմանեացդ բարի՛քը նկատի առիր եւ ոչ անձիդ օգուտը։

Թարգմ. Վ. Մ. ԽԱՉԻԿԵԱՆ

ԱԶԴ.— Պալաթիէ Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ վագֆէն Սկիւտար Սելամսըզ Էքմէքճի Պաշի փողոց 5 թիւ տան կէսը մահլուլ մնացած ըլլալով ծախումը որոշուած է։ Գնելու փափաքող թող ներկայանան եկեղեցւոյ Խորհրդարանը, թուականէս մինչեւ 31 օր պայմանաժամու մէջ։

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Իմարաթը Ամիրէ իչիւն պիր սէնէլիք միւպայաասընա լիւզում կէօրիւնէն 13000 չէքիտէն 14000 չէքիյէ գատար համթաալըն մա նագլիյէ պէհէր չէքիսի 24 պրչ.սա թալիպի էօհտէսինտէ օլսաուղընտան վէ չէհրը հալը րումինին 17ինճի ճումաա էրթէսի կիւնիւնէ գատար հէր գաչ բարա թէնզիլ խուրրսէ գապուլ օլունուպ հաստ լայըգլարընը պուլտուղը թագտիրտէ իհալէի էվվէլիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան, նօգսանըյլա իթա իթմէք իսթէյէնլէրին 100տէ 10 նիսպէթինտէ թէէմին աքչէլէրինի վէ խախսա միւթէսալ'ր վէ մուսաատտադ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն էյամը թաթիլիյէտէն մաատա հէր կիւն սաաթ 10ա գատար Մէճլիսը իտարէի Էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.

12 մայըս 324 3—1

Էվգաֆը Հիւմայուն խազինէսինէ միւպայաասընալիւզումկէօրիւնէն 78599 քիլօ քէօմիւրին պէհէր 100 քիլօսը 26 պուչուգ պրուչտա թալիպի էօհտէսինտէ թէգարրուր իտէրէք իհալէի էվվէլիյէսի իճրա գըլընմըշ վէ չէհրը հալը րումինին 15ինճի բէնճշէնպէհ կիւնիւնէ գատար 100տէ 5 վէ 2 կիւն զարֆընտա սա 100տէ 10 թէնզիլ խուրրսէ գապուլ օլունուպ հաստ լայըգլըը պուլտուղը թագտիրտէ իհալէի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունմուշ օլտուղընտան, նօգսանըյլա իթա իթմէք իսթէյէնլէրին 100տէ 10 նիսպէթինտէ թէէմին աքչէլէրինի վէ խախսա միւթէալէր վէ մուսաատտադ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն էյամը թաթիլիյէտէն մաատա հէր կիւն սաաթ 10ա գատար Մէճլիսը իտարէի Էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.

12 մայիս 1324 3—1

ԵՌԻ ԼԱՌԻ (10)

(ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԷՊԱԿ)

ԻԱ. Ն.

ԽՆԿԱՒԷՏ ՔԱՂԱՔԸ

Երբ աւարտեցի, Բիրբըն յամրաբար գլուխը դէպ ի Պարրիսի դարձուց, երկու...

...արծաթեայ զանգակներուն ղօղանջիւնովը։

Ծրթունքիս ծայրովը հարցուցի.

—Ո՞ւր է այդ քաղաքը։

Տխուր ձայնով մը Պարրիս պատասխանեց.

—Իսն եօթը Ովկիանոսներէն անդին հաստատուած է։

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք ընդմիջեց Բիրբըն.

—Ա՜հ, ըսաւ Պարրիս, ինքզինքը զսպելով եւ իր շլմորուն աչքերը վեր վերցնելով, ուրիչ երկրի մը այլաբանութիւնները կը գործածեմ։ Բուէն-Եու-...

...

Պարրիսի դէմքը զարմանալի արտայայտութիւն մը զգեցաւ երբ յամրաբար ինծի դարձաւ։

—Իա՜ն... հոն ապրեցայ, հոն սիրեցի, նոյն իսկ երբ վերջին չունչս ալ...

...կը սիրեմ։ Վստահ եմ թէ Նէ ինծի կսպասէ Աստուծոյ ոտքերուն առջեւ։

Այս խօսքերուն յաջորդող ցաւասքօղ լռութեան մէջ սրտիս բաբախումները կը յսէի որոշակի։ Բիրբընի դէմքը տժգոյն էր եւ գութի արտայայտութիւն...

...ճամփաներ առինք եւ միւս կողմը Պարրիս, ծունկերուն վրայ ընտիր քարափնայով մը։

Բիրբընին ժամը հարցուցի, ան ալ ձեռքը գրպանը տարաւ երբ ճամբուն...

...ափերը ոսկի կտորներով լեցուն էին։ Պարրիս այդ ոսկին իր որսի հագուստի գրպաններուն մէջ դրաւ եւ բանտարկեալը մէկ կողմ տարաւ զայն հարցաքննելու համար։

...

(Շարունակելի)

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Գ. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ